

INTRODUCED IN

Ó R A I N
GHAIDHEALACH.

ENTERED IN

STATIONERS HALL,

According to Act of Parliament.

O R A I N

GHAIDHEALACH.

L E

DONCHADH MAC-A-N-T-SAOIR.

*K
Macintyre (D.)*

Clódh-bhualt' ann DUN-EIDIN,
Le A. MAC-DHÓNUIL, air son an Ughdair.

M.DCC.LXVIII.

И Т А Я О

У А Д С И А

И Н О А Д А І Г О

и

и

и

и

и

и

и

и

и

и

и

и

и

и

и

и

и

и

и

и

и

и

BRITISH MUSEUM

A N T H O R Y

ORAN do chloidheamh Mhic-an-leisdeir,	
agus do bhlár na h Eaglais-brice	1
Oran do Thailbeart a fhuaradh o Bhan-ri'	
Márai	6
Oran do 'n Mhusg	10
Oran do 'n Righ	13
Oran do Mhorair Ghleann-urchaidh	19
Oran Coir'-a-cheathaich	27
Oran Cumhadh Coire-cheathaich	35
Oran seacharan seilg	41
Oran do Ion Caimbeul a' bhanc	44
Oran do Ghleann-urchaidh	52
Oran an t Samhraidh	55
Oran do Chaitpean Dónnacha Caimbeul, ann Geard Dhuin-eidin	65
Oran do charaid Táileir, air son cuairt shuir- ghidh	72
Oran do'n Táileir, ann érig óran a riann ei- sean ann an ádhbhar a charaid	74
Cumha' Ghileaspaig Achaladoir	82
Cumha'	

Cumha' Chailein Ghleann-iudhair	88
(Oran do'n Bhrigis	95
Marbh-rann Coilich	100
Oran, mar gun deanadh Nian é do Niain eile	104
Oran Beinn-Dourain	107
Oran do Chéile	130
Oran do leanabh-altrom	137
Oran gaoil	140
Oran súgraidh	143
Oran do chaora a fhuardh a ghibhít o mhnaoi uasail áraid	148
Oran luaidh	158

14 JY 62

ORAIN

38
95
00
94
7
0
27
0
3
8
8

ORAIN

GHAILDHEALACH.

ORANI.

*Oran do chloidheamh Mhic-an-leastair, agus do
bhlár na hEuglaís-brice*.*

LA' dhuinn air mach-thir Alba,
Na bha dh'armailt aig a chuirgse,
Thachair iad oirne na reabail,
'S bu neo'-aobhainn linn a chuideachd;
'Nuair a chuir iad an ratreud oirn,
'Siad 'nar diaigh a los ar morta,
'S mur deanamaid feum le'r casan,
Cha d'thug finne frad le'r mufgan.

* 'Se so ceud oran an ughdair.

'S a dol an coinnimh a Phrionnsa,
 Gu'm bu shunntach a bha finne,
 Shaoil finn gu'm faigheamaid cùis deth,
 'S nach ro dhuin, ach dol g'a shireadh;
 Nuair a bhual iad air a cheile,
 'S ard a leumamaid a tilleadh,
 'S ghabh finn amach air an abhuin,
 'S dol g'ar n amhaich ann san linne.

'Nam do dhaoinibh dol nan eitidh,
 Los na reabalaich a thilleadh,
 Cha do shaoil finn, gus na gheil finn,
 Gur finn fhein a bhi'dh te 'g iomain;
 Mar gu'n rachadh cù ri caoiribh,
 'S iad 'nan ruith air aodain glinne,
 'S ann marsin a ghabh iad sgaoileadh
 Air an taobh air an ro finne.

Sin 'nuair thainic cach 'fa dhearbh iad,
 Gu'm bu shearbh dhuin dol 'nan cuideachd;
 'Se 'n troup Gallta g'an ro chall fin,
 Fhuair iad am marbha' 's am morta';
 'San a theich finn as na cianuibh
 + 'N diaigh trian aguin a thuitem.
 'S cha d' theid me tuille gu dílinn
 Chuideacha le Rí na cuigse.

Bha

Bha na heich gu crúitheach, frianach,
 Girteach, iallach, fiambach, troupach,
 'S bha na fir gu h armach, foghluimt',
 Air an súnrachadh gu morta.
 'Nuair a tháchair ribh clann Donuil,
 Chum iad cumhail air an uchdan.
 'S lion'ar spóildaich a bha leónta
 Air an lón an diaigh tuiteam.

Dh'eirich fuathas ann san ruaig dhuin,
 'Nuair a dh'aom an fluagh le leathud,
 Bha Prionns' Tearlach le chuid Francach,
 'S iad ann geall air teachd 'nar rathad.
 Cha d' fhuair finn focal command'
 A dh'iaruidh ar naimhdean a sgathadh ;
 Ach comas sgaoilidh feadh an tfaoghail,
 'S cuid aguin gun fhaotain f hathasd.

Sin 'nuair thainic mise dhathigh,
 Dh' ionnsuidh Ghilaspic o'n Chrannuich,
 'Sann a bha é 'n fin co'-fhiata,
 Ri broc-lia a bhiodh ann garuidh ;
 Bha é duilich ann san ám fin,
 Nach ro ball aige r'a tharruing,
 'S mor an diú'ail na bha dhí air
 Cloidheamh finnsireachd a shean-athar.

Morain iarruing air bheug faobhair,
 Gu'm b'e sud eagus a chloidheamb,
 'Se gu lubach, leumnach, bearnach,
 'S bha car cam ann, ann san amhuich,
 Dh'f hag é mo chruachansa bruite
 Bhi 'ga ghiulan feadh an rathaid,
 'Sé cho trom ri cabar fearna,
 'S maирg a dh'f hairdeadh an ro rath air.

'Nuair a chruinich iad nan ciadan
 'N lá fin air fliabh na h eaglais,
 Bha ratreud air luchd na Beurla
 'S ann doibh fein a b' eigin teicheadh ;
 Ged' a chaill mi ann san ám fin
 Cloidheamh ceannart chloin an Leafdair ;
 Cloidheamh bearnach a mhi fhortain,
 'Sann bu choisfach é ri greidlein.

Am ball teirmseasg a bha meirgeach,
 Nach d'rinn seirbhis a bha dleusnach ;
 'S beag an diú'ail leam r'a chunnta
 Ged' a dh iqntraich mi mu fheasgar :
 An cloidheamh duth nach d'f huair a sgúradh
 'S neul an t suigh air a le'taobh,
 'S beug a b'fhiue 's e air lubadh,
 'S gum b'e diuthadh a bhuill deis é.

An cloidheamh braoisgeach, bh'aig na daoine
 Nach d'rinn caonag 's nach d'thug buillean,
 Cha ro eugas air an t faoghal,
 'S mairg a shaoruich leis an cu-measg ;
 An cloidheamh duth air an ro 'n taileas,
 Gun chrios, gun chrambait, gun duille,
 Gun roinn, gun fhaobhar, gun cheanbheart,
 'S mairg a tharladh leis an cunthart.

12
 Thug mi lium an cloidheamh bearnach,
 'S b'olc an fhaisin e fa' chabhaig,
 Bhi ga ghiulan ar mo shliafuid ;
 'S mairg mi riamh a thug o'n bhail é,
 Cha toir é stobadh na fathadh,
 'S cha ro é laidir gu gearradh
 Gu'm b'e diuthadh a bhuill airm é,
 'Se air meirgeadh air an fharadh.

13
 Chruinnich uaislean Earaghaidheal,
 Armailt laidir do mhilisi, flach,
 'S chuaidh iad mu choinnimh Phrionns' Tear-
 'S duil aca r'a champ a bhrifteadh ;
 'S ioma fear a bh' ann san ait' ud
 Nach ro fabhailt mur bha mise,
 Ged' tha mo chloidheamh air fhágail
 Ann am blár na h Euglais-brice. } alt

ORAN

O R A N II.

*Oran do Thailbeart a shuaireadh o Bhan-ri
Mairi.*

DEOCH slainte Ri Deorsa,
Gu'n olainn ar thus,
Le onoir 's le buaidh
Nan daoin uaisl' tha na chuit,
Le Seanafair Hawley,
As Maidsear Cothun,
Gun di'-chuimhn' air Mairi,
Bean mhálta mo ruin.

Mo bheannachd gu bráth
Aig a Bhan-ri nach beo ;
'San aic' a bha Mairi,
G'a h árach 's i og ;
Bean shiobhalta, shamhach,
'S i nárach gu leoir :
'Nuair theid mi 'n tigh thairne,
'Si phaigheadh na stoip.

'Stu chumadh an co'throm
 'S an onoir 'ud rium,
 'S a chuireadh a'm sporan
 Na dollair 's na crúin,
 Ged' a dh' ólainn leann laidir,
 Fion Spáinteach as rúm ;
 'S tu b' urrain a phaigh,
 'S tu 'n ait air mo chúl.

Nuair thiginn leat dathigh,
 Bhar faithch' an rabhiu,
 'S tu sínt ann am bhreacan,
 Bu taitneach leam thu ;
 Gu'n deanuin do thasguidh,
 Far am faicinn do ghnuis,
 Mo Mhairi dhonn mhaiseach,
 Air 'n do leug mi mo rún.

'S ann do nian na Ban-ri
 Thug mi grádh as mi óg,
 O'n a fhuair mi air laimh i,
 Cha ro faillneadh a'm lón ;
 Fhuair mi coir ort o'n chaireann,
 Nach tugainn seachad air ór,
 'S ge do rachuin am blár leat,
 Cha 'n fhágain thu beo.

'S ann a fhuair 'mis' an toiseach,
 Leis an fhortan a bh' ann,
 A bhean as diriche pearsa,
 Theid a mach fa' chommand ;
 'S a dh'aindeoin na h aoife,
 Cha dean i h aogas a chall,
 Cha chaoluich a casan,
 'S cha mho glasas a ceann.

Tha Mairi cho boigheach
 Ri mnaoi oig a tha 's tir,
 'S i gun uireasbhuide foghluim,
 Uasal, mordhalach, grinn ;
 'Se m' aidhir 's mo sholas,
 Gu'm bheil i posda rium fhein,
 'S ge 'd a thearuig dhuinn storas,
 Gheibh sin or aig an Ri.

Bi sinn uil' aig Ri Deorsa,
 'S cha ghoruicheadh dhuinn ;
 O's ann aige tha 'n storas
 As coir air a chrün ;
 Bheir é 'm paigh 'nar dorn duinn,
 'S cha 'n iar é oirn dad g'a chion,
 Gheibh sinn anart as aodach
 Co faor ris a bhurn.

Chanđeil trioblloid r'a chunntadh,
 Air muintir an Ri,
 Ach miorag as fugaradh,
 'S bi gun churam do ni;
 'Ged' a dh' ólainn na galain,
 A h uile car a theid diom,
 Cha troideadh mo bhean rium,
 'S cha leig i an t aran am dhi.

'S ann agams' tha 'n leanan,
 Nach 'eil feammach na brein,
 'Si 'n uaisl' tha na mala,
 Tha cuir a ceanail an geil,
 'S tha mi fad an am barail,
 Nach 'eil a coimeas fu' 'n ghrein,
 'S ni mi pórson dith daingean,
 Mu bhios i mairthean a'm dhiagh.

O R A N III.

Oran do 'n Mhuig.

• **S**iomadh car a dh'fheudas tighn air na fearaibh
 Is theaga' 'n gabh iad gaol air an té nach
 fhùigh iad, a [mi,
 Thug mi fichead bliadhna do'n chiad té ghabh
 Is chuir i 'rithist cùl rium, is bha mi folamh.

Is thainic mi Dhun-eudan a dh'iarraidh lean-
 nain, [bhaile,
 Is thuirt an Caiptin Caimbeul, 's é 'n geard a
 Gu'm b'aithne dha bantrach ann áite falaich,
 Is gu'n deanadh é áird air a cur a'm 'charaibh.

Rinn é mar a b' amhaist co'mhaith 's a
 ghealla',
 Thug é dhamh air laímh i, 's am páidh marri;
 Is ge b'e bhios a feóraich a h ainm no floinne,
 Their iad ria Seónaid, 's b'e Deorsa sean-aír.

Tha i soithidh, suairce, gun ghruaim, gun
fmalan,
Is i cho' árd ann uaisle re mnaoi san fhearan,
Is culaidh a m' chumail fuasi, o'n tha i marrium,
Is mór an t' ádh'r smuairein do'n fhear nach
fhuigh i.

Leig me dhiom Nic-cóshum ge d'tha i mair-
thean, [aire,
Is leig mi na daimh chrocach an taobh bha 'n
Is thao' mi ris an og-mhnaoi, 'fann lium nach
aithreach,
Cha n'eil mi gun stóras on phós mi 'n ainnir.

Bheir mi fhein mo bhriathr' gu bheil i ro-
mhaith,
Is nach d'ainich mi riamh orra cron am falach,
Ach gu foinneamh, finealta, díreach, fallain,
Is i gun ghaoid, gun ghiomh, gun char fiar,
gun chamadh.

Bithidh i air mo ghiulan, 's gur maith an
airidh,
Ni mi fhein a sgúradh gu maith 's a glanadh,
Chuirinn ri' an t úile ga cumail ceanalt,
Is cuiridh mi ri m' shuil i, 's cha diult i aingeal.

'Nuair bhios cion an stórais air daoinibh
ganna,
Cha leigeadh nian Deorsa mo phoca folamh ;
Cumaidh i rium ól anna sna tighibh-leanna,
'S páidh i gach stópan a ni mi cheannach.

Ni i mar bu mhian leam a h uile car dhamh,
Cha 'n innis thi breug dhamh, no fgeul am
mearachd ; [lium,
Cumaidh i mo theaghlaich có-maith's bu mhaith
Ge nach dean mi foathair no obair shalach.

Sgíthich mi ri gniomh, ge nach d'rinn mi
earras, [sgaloig,
Thug mi bóit nach fhiach leam bhi ann a'm
Sguiridh mi g'am phianadh, o'n thug mi 'n
aire,
Gur th'é 'n duine diomhaoin is fhaide mhaireas.

'Si mo bheanag ghaolach nach dean mo
mhealladh, [arain ;
'S foghnuidh i dhamh daonan a dheanamh
Cha bhi fáiliun eadaich orm no anart,
'S chuaidh curam an tsaughail a nois' as m'aire.

ORAN IV.

Oran do'n Riogh.

'SI deoch slaint' an Ri' as ail linn,
 Sin an ioc fhlainnt aluin, uafal,
 Bhi ga h ol a dh'ión na Spainte,
 Na do phuinse laidir, uaibhreach,
 'Nuair a bhios i air a stráchda
 Co lán 'sa chumas na cuachan,
 Ge b'e lamh an dean i tachairt,
 'S coir gu'm faiceadh é muncuairt i.

'S mor an sonnas th' ann san rioghachd,
 On a chuaidh an Ri fo chrúnadh,
 Ann san ait' a bh' aig a shinns'reachd,
 An d'fhuair an shean-seanair cóir dhuthchais,
 Albain, as Sasgún, as Eirin,
 'Nois' a geileachduin don aon fhear,
 Mar-nach fhaecas iad riamh roimhe
 O'n a chothuicheadh air thus aid.

'S mor an t ádh a th' áir an oig fhear,
 An treas Deors' a shuith fa' chaithir,

Chanci

Channeil Ri ann san Roinn-eorpa,
 Chumas comhrag ris le cloidheamh ;
 'S óg a thoisich é ri cruadal,
 'S tha bhuanachd gu tric na lamhan,
 Fearran chaich 'ga shír thoirt uapa,
 'S na h uil' aite fhuair é ghleadhadh.

'S iomadh-ait' an-ro chuid armait,
 Cliutach, ainmeil 'nuair a thairnt' iad
 A choisichean lúthar, calma,
 As troup meannach nan each laidir ;
 Bha Eirionnaich, Gaoill, as Sas'naich,
 'Nan gaisgich ann tir an namhaid,
 'S maирg a thach'radh air na fearruibh,
 'Nuair a theannadh iad ri lamhach.

Ann sa h uile cás as cunthart,
 'S mor an t urram fhuair na Gaidhil,
 'S bha-sa greis ga 'n cuir an duileachd,
 Mar nach buineadh iad don phairti ;
 Ach 'nuair fhuair iad mios as creid'eas,
 'Sa chreideadh nach deanadh iad failliung,
 'Siad bu sheas'uich' air an onair
 A thug lann sholais a scabart.

Bha-

Bha iad bras a h uile latha,
 Ri ám catha dol sna bláruibh,
 Chuaidh gach duine dhiu air chruada!,
 'S ann orra bha buaidh gach lárac,
 Bha commisean aig gach oig-fhear,
 'S e toirt ordugh ga bhrattailean,
 'S iad cho tairis do Ri Deorsa,
 'Sa bhiodh na leoghain gan cuid álaich.

Bha chait-juil as cuimhl' an fhortain,
 Bha feoid a chogaidh gu leir leat ;
 Ann fa h uile blár a bh' aca,
 Rinn Mars na bu choir dha fein deth :
 'N ám do loinneis bhi gan gluasad,
 Chuir Eolus suaim led' bhreidean ;
 Thug Neptune co-throm a chuain duit,
 'S co bha uait a dheanadh feum dhuit.

Bha na gearasdain cho daingean,
 'S gu'm b' amaideach dol gan seisdeadh,
 Aghaidh laidir air gach balla,
 Chum nam barag a bhi gleid'each,
 Rampair árd nach rachdadh thairis,
 Batt'raigd 's canain orra gleusda,
 Bu mhairg a bhiodh roimh an anail
 'Nuair a theannadh iad ri geisgil.

Gach

*Gach Ri a thoisich ad' aghaidh,
 Ghabh iad mar roghain an diutha,
 'S ionan fin 's mur dh'eirich dhoibhsan,
 'S mor a chaill iad air a chuis 'ud,
 Thug thu tarruинг bhar an Fhrancaich,
 'S fhuair thu ceanglaichean a's cumhnant,
 Nach togadh é rithisd d'angar,
 Mu'n eireadh aimhleas ni bu mho dha.

Bha ban-ri Hungary gorach,
 *Nuair a thoisich i ri stri riut ;
 'S cha bu ghlice Ri na Spainte,
 Thoisich é gu dana mi-bh'ail :
 Ged' a bha 'n dithisd 'ud laidir,
 'S Ri na dha a bh'ann sna h innsean,
 Fhuair thu dhiu gach cuis a dh'iar thu,
 'S tha na fiachan air an dioladh.

Tha 'n Ri anois' mar as aill leis,
 Sábhailt a dh' fheudas é luighe,
 Tharruинг é gu tir a chamhlach,
 'S channeil feum air camp a ghléidhe ;
 Gach duine bha dha 'nan naimhdean,
 Chinn iad da 'nan cairdean matha,
 'S tha iad uile dha cho dileas,
 'S dh' fhuirich an t siocha' fin fhathasfd.

An ceithir airdean an t saoghail,
 Tha fearran as daoin' aig Deorsa,
 'S tha chin-euglais ann sgach aite
 Chum an fábhalaadh o dho-bheirt,
 Tha lagh as parlamaid aca,
 Chumail ceartais riu as córach,
 'S tha mheirl' ann diaigh a casga,
 Sguir na creachan as an tórachd.

Bi' a h uile diuc as iarlodh,
 Mar as miann leo am fad as beo thu,
 'S gheibh gach morair, as gach tighearn',
 A h uile dliithe as coir dhoibh ;
 Tha daon uaisl', as tuagh an fhearruin,
 Mar as maith leo thaobh an stórais,
 Tha luchd ciuird a faodain cosnайдh,
 'S chanpeil duine bochd gun phórsan.

Tha torradh am fás an talmhuin,
 Gu miosach, ar'arach, pórach,
 Chinn ann spreith gu bliochdach, bainnear,
 Sonna, sliochdar, fáilleach, feólar,
 Tha sithean air sliabh gach garbhlúich,
 Sealgairean a faodain tpórtá,
 'S tha tighinn air iasg na fairge,
 'S pailt an t airgiot ri linn Dheorsa.

'S mór a rinn é dh' fhearas-tighe,
 Sgaoil é h uile maitheas oirne,
 Chuir é drochaid air gach áltan,
 'S reitich é na ráidean-mora;
 Chuir é sgoil fa' h uile glean,
 A los gu'm faigheadh ar clann foghlum,
 'S gheibh finn airm as aodach Gaidh'leach,
 O 'se 's fhear linn gu bhi sporsail.

'Se as airde do na flaithibh,
 'S am mac-ratha o thús oige,
 Ceannart laidir fa' h uil' ionad,
 Air gach fineadh 's air gach seorta;
 Titul Bhreattan as na Fraince,
 Tha ná banntan fin 'na phóchda,
 Staileadh Eirin, 'ideigh a' chreidimh,
 G'a chumail creid'easach ann órdugh.

Gu meal thu do chrún 's do chaithir,
 D' uinein, do chloidh 's do mhor-chuis,
 'S do theaghlaich mór, rioghail, cliutach,
 'S an lu' chait am bheil thu chomhnuidh;
 Ge b'e uair a thig an aois ort,
 Na chaochlas tu bhar an t seoil fin,
 Gu'm bi do mhac-aoihre fábhailt,
 Ann ad aite mar as coir dha.

O R A N V.

Oran do Mhorair Ghlean-urchaidh.

S Geul a b' ait leam r'a innseadh,
 Mu'n og aigeanach, riomhach,
 Laoineach, bhasdalach, phriosail, n
 Chaoineil, mhacanta, shiobhailt,
 A rinn gach beart a bha rioghail,
 Ann an ceartas as firinn,
 O thoiseach na stri' so thainig :
 O thoiseach, &c.

'S ioma ait' am bheil cliu ort,
 Nach ro 'm pairti do dhuthcha,
 Sheas thu dána gun chúram,
 Gun fhailiung, gun lúbadh,
 Gu neo'-sgathach le dúrachd,
 Ann san aite bu rún leat,
 Far na gheal thu o thús a bhi cairdeach :
 Far na gheal, &c.

'S ann ám gluasaid, na carraig,
 Bha thu cruadalach, fearail,
 Mar bu dual duit o d' sheanair,
 Choisín buaidh ann an Gallu',
 'Nuair a bhuaith é 'm fearran,
 Bha na tuadhaithe gun anam,
 'N deis an ruagadh 's an gearradh fán ar aich:
 'N deis, &c.

Laoich ghleasda gum tiomadh,
 Bu mhór feum ann fán iomairt,
 Nach geileadh le giorag,
 Fhuair iad réite le milleadh,
 'S cha b'i 'n eacoir a shir iad;
 'S mor d' fheums' air bhi sgileil,
 O 's tu fhein a tha 'n ionad nan arman:
 O 's tu, &c.

Sár cheannard gach fin' thu,
 Deagh mhaighisdir nan gilean,
 'S an commandair gun tiomadh,
 An túis aí-reit na iomart,
 Nach dean parladh a fhireadh
 Le d'lanndaibh geur, biorach,
 Bhiodh caldach as iomain air namhaid:
 Bhiodh, &c.

'S bi' do chine mor fhein leat,
 Ann sgach cunn'art an d'theid thu,
 'S iad gu fuileachdach, feumail,
 Bhualadh bhuilean as speicean,
 'S lionar curraidh 'na eidigh,
 Bhios ullamh gu eiridh,
 An am dhuit bhi 'g eudhach crois-taraidh :
 Ann am, &c.

'S ioma caraid muncuairt duit,
 Eidir Beallach is Cruachan,
 Leis 'm bu mhaith thu bhi 'n luachdar
 Le neart tein' agus luaidhe,
 'S nan lann tana, geur, cruaidhe,
 Rachadh marriut g'am buala,
 'Nuair a thogadh tu suaicheantas arda :
 'Nuair, &c.

'S 'nuair a sgaoilte do bhrattach,
 Ri crann caol, direach, snaighe,
 Osciann dhaoin' air an fhaithche,
 Chluinte glaoirich nam marcach,
 Bu ghraodhnaiche tartar ;
 Na cin-fheadhna 's na gaisgich
 Le maoim bheirt' amach leo buaidh lárach :
 Le maoim, &c.

Recar,

Reacar, ardanach, mórchuis,
 Duineal, ceansalach, seólta,
 Marcach árd, nan each móra,
 Bu mhór fran, 's bu mhaith foghlum ;
 Fasan Gallta gu leoír ort,
 'S maith thig ád a bhil oir dhuit, [heal :
 Air chúl clannar bu bhoidhche measg Ghaid-
 Air chúl, &c.

Aghaidh mhaacanta, chaoineil,
 Mhálta, mheachair mar mhaighdion,
 Dána, smachdail mar shaighd-fhear,
 Croidhe soilleir gun fhaoil
 Ann sa chomb is glaoine na 'n-daoimein,
 D' aigne uile le soíle,
 Mar ghrian chaoineil a baoisge air fáire :
 Mar ghrian, &c.

Suairce, fiobhailte, fearail,
 Suil liondach, ghorm, mhealach,
 Bu chaol, finealta mala
 Gruaidh, ghrís-dearg, thannach,
 Beul bí bu taine,
 Cneas míngheal mar chanach,
 Channeil ti a thug barrachd air d'ailteachd :
 Channeil, &c.

Fhuair

Fhuair thu urram gach cùise,
 On a b' urrain thu ghiulan ;
 'Nám suithe na cùirte
 Far 'm bu lion'ora diúcan,
 Bu riombach do dhiuti,
 Bhi caramh a chruin,
 Air an Ri g'am bhuil duthchas an aite.
 Air, &c.

Sár chuirteir na maise
 G'an ro cliu air gach fasán,
 Fhuair iul ann an Sasgon
 Air na cuiseannuibh tagraidh,
 'Se do thúr a bha beacail,
 Tha 'n duthaich lán aitís
 On a thaine tu dhathigh le failte :
 On a, &c.

Sar phoiteir an fhion thú,
 'S tu dh' óladh 'fa dhioladh ;
 Fhuair thu foghlum gach rioghachd,
 Meor is grinne ni sgriobhadh,
 Bu tu sealgair na fithne
 Led' chiuleabhair caol direach,
 'Nuair a tharla' tu 'm fri' nam beann árda :
 'Nuair, &c.

Ann ám dhuít bhi taoghal
 Ann fa' bheinn am bi 'n aodhailt,
 Leat bu mhianach a ghreadhan,
 Fuaim miosar ri h aodhairc,
 Gunna glachda do roghain,
 Gaoirm ghalanaich gaothair,
 'Nuair a rachadh é 'n deigh fir craice:
 'Nuair, &c.

'S nuair a loisge tu 'm fúdar,
 Leis a ghunna nach diultadh,
 Bhiodh na peilearan du'-ghorm,
 Le teine 'gan stiu'radh
 Ri h ealaid na stuice,
 'S bhiodh a ceireanan bruite,
 As do ghilean 'ga guilan e fasach:
 As do, &c.

'S 'nuair a thear'nda gu'd bhaile,
 Mu oidhche le faram
 Bu ghlea'rach an talla,
 Tour greadhnach sin Bheallaich
 Mór chaoimhneas air d'aire
 Bhiodh loinn air luchd ealaidh
 Leis an seindeadh gach caithream a b'ail leat:
 Leis, &c.

Mu

Mu chroma' na greine
 'Nuair a dhonnadh na speuran,
 Gheibhte follain as aoibhneas,
 Ann tigh foilleir na feile,
 Gach ceol bu bhinne r'an eisdeachd,
 Co'-fhreagairt a cheile
 An fhiadhal, 's na teudan, 'fa chlár-sach :
 An, &c.

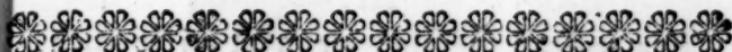
Maduin shoileir ag eiridh,
 Gheibhte chomaine cheudna,
 Piob am follais 'ga speiceadh
 Feadain loma 'gan gleusfád,
 Dosa donna ri beus doibh,
 Ceol loinneil bu reithe,
 Sír chaithe' na feisd ann ad áros :
 Sír, &c,

'Si an trompaid 's na foragain,
 Bu ghlan prondol as monmor,
 'Nuair a lomda gach cora mheur
 Nach bu trom air an t forachan,
 Bu phuncail an toraman,
 Gu fonnarach, foirmeil,
 Ann an teaghlaach a mhorrair ri ábhachd :
 Ann, &c.

Talla flaitheasach, rioghail,
 G'an ro maitheas, gun mhi-run,
 Gheibht' ann tadhaich gu lion'ar,
 Do mhaitheamh na rioghachd,
 Seol air caithe' an fhiona,
 Uisge-beatha ann am piosan,
 A sír ghabhail fios nan deoch flainte :
 A sír, &c.

Mar bu mhianach leat fhaicin,
 Bhi gu fialaidh mar chleachd thu,
 Miosail, miaghail, gun airceas,
 Uaifl' as riomhadh as fasan ;
 O'r lion'ar g'a sgapadh,
 Cluiche dian g'a chuir seachad,
 Air dhiosnan, air chaitribh, 's air thaileasg :
 Air, &c.

Beus nach b' ainneamh led' theaghlaich,
 Bhi gu farumach, greadhnach,
 Ceol as aiteas gach oidhche
 Seomar laisde le coinlibh,
 'Se Glean-archaidh do staoile,
 'S thu air Beallach a'd oidhre
 Gu meal thu do ghreim air an aite :
 Gu meal, &c.

O R A N VI.

Coir'-a-cheathaich.

I.

SE' coir'-a-cheathaich nan aighean siúbhlach,
 An còire rúnach, a's úrar fonn,
 Gu lurach, miad-fheurach, míngéal, súghar,
 Gach luisean flúar bu chúbraidh leam ;
 Gu molach dúbh ghorm, torrach lúisfreagach,
 Corrach plúireanach, dlú'-ghlan grinn ;
 Caoin ballach dítheanach, cannach míseanach,
 Gleann a' mhíltich, is lionmhòr manng.

II.

Tha falluing, dhúinte, gu daingeann, dúbuilt',
 A mhair'eas úine, m' an rúisg i lom,
 Do'n fheur a's cùl-fhinne dh' fhás na h úrach,
 'S a bhár air lúbadh le drúchda trom,
 Mu choire guanach nan torran uaine,
 A' bheil luibh is luachair a suas g'a cheann,
 'S am fásach guamach ann cás a bhuanadh,
 Num b' áite cruaidh é, 'm biodh tuath le'n
 suim.

III.

Tha truscan faolaidh air cruit an aonaich,
 Chuir fult as aoidh air gach taobh a d' chom,
 Mín-fheur chaorach is bara bhraonan,
 'S gach lus a dh' fheudadh bhi 'n aodain thom.
 M'an choir' is aoidheala tha r'a fhaotain,
 A chunna daoine an taobh fo 'n Fhraing;
 Mur dean é caochla', b' é 'n t aithir saoghalta
 Do ghillean ea-trom bhi daonan ann.

IV.

'S ann m'an ruadh ais'-righ dh'fhás na cuair-teagan,
 Clúthar, cuaicheadh, cuannar, árd,
 A h uile cluaineag 's am bár air luasgadh,
 'S á ghaoth 'g an sguabadh a null 's a nall :
 Bun na cípe is bár a' mhilltich,
 A chuisseag dhíreach, 's an fhíteag cham ;
 Muran bríoghar, 's an grunnasg lionmhor,
 M'an chuilidh dhiomhair, am bi na suinn.

V.

Tha fliabh na lárig an raibh mac Bhaidi,
 'Na mhothar fásaich, 's 'na stráchda trom ;
 Slios na bán-leachda ; cha 'ni is táire,
 'S gur tric a dh' áraich i 'n lán damh donn :

'Sna h aighean dára nach d' theid a 'a bhá-thigh,
 A bhios le 'n álach gu h árd 'nan grunn,
 'S na laoigh gu h uiseil a lá 'sa dh'oidhche,
 'S na h uiread cruinn diubh air druim-clach-
 fionn.

VI.

Do leachda chaoineil gu dearcach braoilea-
 gach,

Breac le feireagan 's cruiqn dearg ceann ;
 An creamh 'na chaithrichibh, am bac nan
 staithrichean,
 Stacan fraoidhneasach nach bu ghann :
 Am bearnan-bríde, 's a' pheighin rioghail,
 'S an canach mín-geal, 's am mislean ann ;
 'S a h uile mír dheth, o'n bhun is íse
 Gu h ionad círean-na crích' is áird'.

VII.

'S riamhach cóta na craige móire,
 'S cha 'n 'eil am fó'lach a' d'chóir 'san ám,
 Ach meunan cónich, o 's é bu néfaire,
 Air a chótachadh os is thall :
 Na lagain chónard am bun nan fróineag,
 Am bi na somhraighean, 's neónain fann,
 Gu bileach, feórnaineach, milis, roineagach,
 Molach, rómach, gach seórt' a th' ann.

Tha

VIII.

Tha mala-ghruamach do'n bhiolar uaine,
 M'an h uile fuaran a' th' ann san fhonn ;
 Is doire shealbhag aig bun nan garbh-chlach,
 'San grinneal gainthich'gu meanbh-gheal pronn ;
 *N a ghlugan plumbach air ghoil gun aon teas,
 Ach coilich búigrn tighin a grund eas lom,
 Gach struthan uafal 'na chuailean cùl-ghorm,
 A' ruidh 'na spúta, 's na lúba steoll.

IX.

Tha braddan tara-gheal sa choire gharalach,
 Tha tigh'n o'n fhairge bu ghailleach tonn,
 Le loipneis mheamnach a' ceapa' mhean'-chui-
 leag.

Gu neo-clearbach le cham-ghob crom :
 Air bhuinne borb, as é leum gu foirmeil,
 'Na éididh colgail bu ghorm-glas druim,
 Le shoislean airgid, gu h iteach mean'-bhreac,
 Gu kannach, dearg-bhallaich, earr-gheal fliom.

X.

'S é coir'-a-cheathaich an t aithir príseil,
 'S an t áite rioghail mu'm bidht' a' sealg,
 Is bi' feidh air ghiulan le lamhach fúdair,
 A' cur luaidhe dhú'-ghorm gu dlú' nan ealg :

An gunna gleusda, s' an cuilean ea-trom,
 Gu fuileach, feumanach, treubhach, garg,
 A ruidh gu siúbhlach, a' gearradh shuurdag,
 'S a dol g'a dhúlan ré cursan dearg.

XI.

Gheibhte daonnaan mu d' ghlacaibh faoine,
 Na h aighean maola ; na laoigh, 's na mainng,
 Súd bu mhiann leinn am maidain ghrianaich,
 Bhi dol g' an iarraidh, 's a' fiadhach bheann,
 Ge do thigeadh sianntan oirnn' uisg' is díle,
 Bha feol g'ar didneadh mu'n chrích san ám,
 An creagan iofal am bun na frídhe,
 'S an leaba dhiona', 's mi m' shíneadh ann.

XII.

Sa' mhadain chiuin ghil, ann ám dhamh
 dúsgadh,
 Aig bun na stúice be' n' sugra' leam ;
 A' chearc le sgiucan a' gabhail túchain,
 'S an coileach círteil a' dúrdail crom.
 An dreathan fúrdeil, 's a riobhaid chiuil aige,
 A' cur nan smúid deth gu lúthar binn,
 An druid 's am brú-dhearg, le moran únaich,
 Re ceilear sunndach bu shiubhlach rann.

Bha

XIII.

Bha eoin an t sleibhe 'n an ealtain ghle'
ghloin,

A' gabhail bheusan air ghéig sa' choill,
An uiseag cheutach, 's a luinneag fein aice,
Feadan speiseil gu reidh a seinn :
A chuag 's sméorach am bár an ógain,
A gabhail órain gu ceolmhor binn :
'Nuair ghoir an cuanal gu loinneil guanach,
'S é 's gloin' a chualas am fuaim sa' ghleann.

XIV.

'Nuair thig iad cómhla' na bheil a' d' choirse
Do na h uile seórtá bu chóir bhi ann ;
Damh na cróice air frath na móintich,
'S é gabhail crónain le dreocam árd :
A' dol san fheathai' gu bras le h aoibhneas,
A' mire-leumnaich re eildeig dhuinn,
B'i fin an ribhinn a dh'fhás gu míleanta,
Foinniumh, fineilte, direach, seannng.

XV.

Tha mhaoisleach chul-bhui air feadh na dus-
luing,
Aig bun nam fiuran 'g an rusga' lom,

'S am boc gu h-útluidh re leaba chúirteil,
 'S é 'ga búrach' le rútan crom ;
 'S am minnein riathach bu luime cliathaich,
 Le chuinnean fiadhta, a's fiadhaich ceann,
 'Na chodal guamach ann lagan uaigneach,
 Fuidh bhár na luachrach 'na chuartaig chruinn.

XVI.

Is lionmhar cruasachd a bha m'an cuairt duit,
 Re ám am buanadh bu luaineach clann ;
 Re tional guamach, gu fearail, suairce,
 'S a' roinn gu h-uafal na fhuair iad ann :
 Ceir-bheach 'na cruachdaibh, 's an nead 'na
 chuairtaig,
 S a mhil 'ga buannachd air cruaidh an tuim,
 Aig seillein riadhcha, breaca, frianach,
 Le 'n crongan cianail a's fiadhta frann.

XVI.

Bha cus r'a fhaotain do chnomhan caoine,
 'S cha b' iad na caochagan ea-trom gann
 Ach bagailt, mhaola, bu tainne plaoisg,
 A' toirt brigh a laoghan na mao-fhlait fann.
 Srath nan caochan 'na dhosaibh caorain,
 'Sna phreasaiibh caola, lán chraobh is mheang,

E

Na

Na gallain úra, 's na faillain dhlúthá,
 'S am barrach duinte mu chúl nan crann.

XVIIH.

Gach áite timchiol 'n am fásach iom-lan,
 Máim is fion-ghleann, 's an tuilm 'ga choir ;
 Meall-tionail láimh ris, gu mollach, tláthail
 B' é chulaidh dh'árach an álaich oig,
 Na daimh 's na h eildean am madain cheitein,
 Gu moch ag eirigh air reidhlein feoir,
 Greidhein dhearg dhiubh air taobh gach leargain,
 Mu 'n choire gharalaich, 'g an ainm an Ceo.

O R A N VII.

Cumhadh Choire-cheathaich.

Air fonn, The Flowers of Edinburgh.

S Duilich leam an caramh
 Th' air coire gorm an fhásaich,
 Ann raibh me greis am arach.
 'S an bhraidhe so thall ;
 'S iomadh fear a bharr orm,
 A thaitneadh e r'a nádúr,
 Na 'm biodh é mar a bha é,
 'Nuair dh' fhág mi e nall ;
 Gunnaireachd is lamhach
 Spurt is adhbhar ghaire,
 Chleachd bhi aig na h ármuinn
 A b'abhaisd bhi sa' ghleann,
 Rinn na fir ud fhágail,
 'S mac eoghain tan' an drásta,
 Mar chlach an ionnad cápaig
 An aite na bh' ann.

Tha 'n coir' air dol am fáillin,
 Ged' ithean thun a bhlaire,
 Gun duin aig am bheil cás deth:
 Mun ait' ann san ám;
 Na feidh a bh' ann air fhagáil,
 Cha d' fhuirich gin air arruinn,
 'S chaneil an aite táma
 Mar bha e fa ghleann.
 Tha 'm Baran air a shàruch
 'S dhartluich air an tala,
 Gun fgil aig air an nadar
 Ged' thainic e ann.
 B' fhear dha bhi mar b' abhaist,
 Oscionn an t soigheich chátha,
 'Sa lamhan a bhi lán di,
 Ga fásgadh gu teann.

Se múgha' air an t saoghal
 An coire laoghach gaolach,
 A dhol anois air faondra,
 'S am maor a theachd ann:
 'S gur h é bu chleachdain riamh dha,
 Bhi trusa nan cearc biata,
 Gur tric a rinn iad fiathnail,
 Le pianadh do lámh,

Is iad na 'm baidnibh riabhach,
 Mu d' amhaich 's ann ad sgiathan,
 Bhiodh iotaillich is sgiabail
 Mu d' fhiacladh san ám,
 Bu ghiobach thu re riaghailt,
 Mu chidfin tighe 'n iarladh,
 Gar nach b'e do mhiann
 Bhi cuir bhian air an straig.

Ged' tha thu 'nois fa' bhraighe,
 Cha chompanach le cách thu,
 'S tha h uile duine táir ort
 O'n thainig thu ann ;
 'S eigin duit am fágail
 Na 's measa na mar thainic,
 Cha taitinn thu re 'n nádúr,
 Le cnamhan 's le cainnt ;
 Gad fhaiceadh tu ghreidh uallach,
 'Nuair rachadh tu mun-cuairt doibh, ?
 Cha dean thu ach am fuadachadh,
 Suas feadh nam beann.
 Leis a ghunnadh nach raibh buaghár,
 'Sa mheirg air a toll cluaise,
 Cha 'n eirmis i na cruachan,
 An cuaille dubh cam.

Se 'n coire chuaidh an deis-laimh,
 O'n tha e nois' gun fheidh ann,
 Gun duin aig am bheil speis diubh,
 Ni feum air an cùl,
 On tha iad gun fhear ghléadhte,
 Cha n' fhuirich iad ri chéile ;
 'S ann a ghabh iad an re-treata
 Seach rédhlean nan lùb.
 Cha 'n 'eil prís an ruadh-bhuic,
 An coille na air fuaran,
 Nach b' eigin da bhi gluasad
 Le ruaig feadh na duth'ch' :
 'S cha' n' eil a nois' mun-euairt da,
 Aon spúrt a dheanadh suairceas,
 Na thaitneadh re duin-uasal
 Ged' fhuasgladh e chú.

Tha choille bh' ann san fhrí ud,
 Na cuiuslin fada díreach
 Air tuitim is air crionadh
 Sios as an rúsg ;
 Na prisein a bha bríoghar
 Na dosaibh tiugha lionmhur,
 Air seachda' mar gu'n spiont' iad
 A nios as an úir :

Na

Na faileinin bu bhoidhcheadh,
 Na flatan is na hÓgain,
 'San t áit' am biodh an smeórách
 Gu-módhar a fein ciúil,
 Tha iad uil' air coachladh,
 Cha d' fhuirich fiodh na fraoch ann ;
 Tha muillach bhar gach craobhie,
 'S am maor 'ga thoirt diú.

Tha uisge frath na díge,
 Na shruthladh dúbh gun siola',
 Le barraig uaine liogh-ghlais
 Gu mi-bhlasda grannd ;
 Feur-lochain is táchair
 An cinn an duilliaig bháite,
 Cha 'n 'eil gne tuille fás
 An san ait' ud san ám ;
 Glumagan a cháthair,
 Na ghluguibh domhain, fámhach,
 Co tiugh re súdhan cáthadh,
 'Na láthairch 's na phlám ;
 Sean bhurn fálach ruodhain
 Cha ghloine ghrunnd na uachdar,
 Gur coslach re muir ruaidh e,
 Na ruaimle feadh stánnng.

Tha

Tha 'n t ait an raibh na fuarain
 Air fás na chroite cruidhe,
 Gun sōbhrach, gun dail-chuach,
 Gun lus uasal air carn ;
 An sliabh an raibh na h éildean,
 An aite laidhe 's eiridh
 Cho' lom re causar féile,
 'S am feur chinn e gann ;
 Chuir Alastair le gheisgeil,
 A ghreidh ud as a cheile,
 'S thur leam gur mor an éu-coir
 An eadail a chall ;
 Cha lughadh 'n t adhbhar mío-thlachd,
 Am fear a chleachd bhi tíorail,
 A' tearnadh is a díreadh
 Re frí nan damh seang.

Ach ma's duine do shliochd Pháruic,
 A theid a nois' do'n áite,
 'S gu 'n cuir iad as a láraich
 An tách'ran a tha 'nn ;
 Bidh 'n coire mar a bha e,
 Bidh laoigh is aidhein dár ann,
 Bidh daimh a dol san dámhair,
 Air fasach nam beann ;

Bi' buic sna baddan bláthá,
 Na bric san abhúinn laimh riú,
 Sna feidh an frath na láir'ge
 Ag ásfach na mang ;
 Thig gach uile ni g'a ábhaist,
 Le aidheir is le ábhachd,
 'Nuair gheibh am Baran bairlin,
 Sud fhágail gun taing.

O R A N VIII.

Oran seacharan seilg.

Chunnaic mi 'n damh donn 's na h eildean,
 Direadh a bhealuich le cheile ;
 Chunnaic mi 'n damh donn 's na h eildean.

'S mi tearnadh a Coir'-a-cheathaich,
 'S mór mo mhi-chion 's mi gun aidhir,
 Siubhal frithe ré an láthá,
 Thilg mi 'n spraigh nach d'riinn feum dhamh,
Chunnaic mi, &c.

Ged' tha bacadh air na h armuibh,
 Ghleidh mi 'n Spainteach thun na sealga,

F.

Ge

Ge do rinn i orm do chearbaich,
Nach do mharbh i mac na h eilde.

Chunnaic mi, &c.

'Nuair a shears mi i sa' mhaduin,
Chuir mi innte fúdar Ghlascho,
Peulair teann is tri puist Shas'nach,
Cuiphain asgairt air a dheidh sín.

Chunnaic mi, &c.

Bha 'n spor úr an dei' s' a breacadhl,
Chuir mi úille ris an aefuin,
Eagal driúc bha módan craicin,
Cumail fasgaidh air mo cheile.

Chunnaic mi, &c.

Luidh an eilid air an fhuanan,
Chuaith mi farfasda muncuairt di,
Leig mi 'n dionnal ud m'a tuairmse,
Leam as cruidh gu'n d'rinn i eiridh.

Chunnaic mi, &c.

Ranuig mise taobh na bruaiche,
'S chosd mi ria mo chuid luaidhe ;
'S 'nuair a shaoil mi i bhi buailte,
Sin an uair a b' aird' a leum i.

Chunnaic mi, &c.

'S muladach bhi siubhal fríthe,
 Ri lá gaoith', as uisg', as díle,
 'S ordugh teann ag iarraidh síth'ne,
 Cuir nan gimeanach 'nan eigin.

Chunnaic mi, &c.

'S mithich tearnadh do na gleannuibh,
 O'n tha gruamaich air na beannuibh,
 'S ceathach duinte mu na meallaibh,
 A' cuir dalladh air ar leirfin.

Chunnaic mi, &c.

Bi' finn beo ann dóchas ro-mhath,
 Gu'm bi' chúis ni's fhear an t ath la',
 Gu'm bi' gaoth, as grian, as talamh,
 Mur as maith linn air na fleibhcean.

Chunnaic mi, &c.

Bithidh an luaidh ghlás 'na deannuibh,
 Siúbhal reith aig connaibh feanga,
 'S an damh donn a fileadh fola,
 'S ábhachd aig na fearuibh gleusda.

Chunnaic mi, &c.

O R A N IX.

Oran do Ioin Caimbeul a' bhanca.

JOIN CHAIMBEUL a' bhanca,

Gú'm faiceam thu flán,

Fhir a chumail na dáimh,

'Gam buineadh bhi mór;

Le d' chroidhe fial, fearail,

A thug barrachd air cách,

Ann iomadaidh cás

A thuilleadh nan flógh.

Fhuair thu meas, nach 'eil bichiont,

A meaſg Bhreatonach :

Banc an oir bhi fuidh d' fgoit,

Ann an cóir dhleasdanaich,

Na th' ann, cha 'n é 'm beagan

I's é 'm freasdal re d' stait,

Fuidh leagadh do lámh

'S gu freagradh do bheoil.

'S tu marcach nan frann-each,

Bu stann-ardach ceum,

Le 'm fallaireachd fein
 Gu farasta fóil :
 Air dhiollait nan cùrsan
 Bu dubailte freun,
 'S tu bhuidhneadh gach réis,
 A shiubhladh an ród.
 Na h' eich bhearrcasach chalma,
 Bhiodh garbh cumachdail,
 Is iad gu h anmadail meamnach
 Le 'm falbh gruilleamach,
 Cruidheach, dlúth thairgneach,
 Mear, ainfheasach, fuasgailteach,
 Ceann-ardach, cluas-bhiorach,
 Uallach gu leoир.

B'e do roghainn a dh'armachd,
 An targait chruinn úr,
 Gu meanbh-bhallaсh dlú,
 Budhaidh tairgneach cruaidh seolt :
 Is cloidheamh chinn airgid
 Cruaidh, calma nach lúb,
 Lann thana gheur-chuil
 Gu daingean a'd dhórn.

Marri dag ullamh ghrad,
 A bhiodh a snap freasdalach,
 Nach biodh stadh air a fraid
 Ach bhi 'mach freagarach :
 Fúdar cruaidh sgeilceara
 Am feadan glé dhíreach,
 A'd lamhan geal, míne,
 'S coliomhar caol, gorm.

Bu chean-ard air feac thu,
 An am gaifgidh no feum ;
 Fear misneachail treún
 A b' fhiosrach gach seól.
 A fhuair fóghlum is fásan,
 Is aiteas g'a reir,
 Túr pailte le ceil
 A' cur aignidh am móid.

Ann ám suidhe na círte,
 Nò dúbladh an t seisein,
 An uchd bárra no binnidh,
 'Si t fhírinn a sheasadh :
 Deadh theang fhearr gu deasput
 Bu fhreagarach cainnt,
 A bhuidhneadh gach geall
 'S a chumadh a choir.

'Se do shúgradh bha earailteach,
 Ceannalta, suairc,
 Ann ám tional nan uailean
 Marruit a dh' ól,
 Gu fáilteachail, furanach,
 A cuireadh a suas,
 Gach duine do'n t fluagh,
 Ga'm buineadh bhi d' chóir.
 Na diubhcan bu riamhaiche,
 A chít ann am Breatan,
 Is bu chompanach Rígh thu,
 Le firinn 's le teistneas,
 Fhir ghreadhnuich bu sheirceala,
 Sheasadh air blár,
 Fuidh 'n deise bhiodh lán,
 Do láftainean 'oir.

'S maith thig dhuit fan fhasan,
 An ád is a ghruag,
 Air an dreasadh a suas,
 Am fasan an t floigh :
 Gu camagach daithte,
 Lán chaisfreag is chuach,
 Gu bachulach m'an cuairt,
 Le maishe ro-mhor.

Tha

Tha gach ciabh mar a mhiann,
Air an sñiamh cumachdail,
Fiamh dhonn, torrach, trom,
Gun bhonn tìreafbhuidh,
Amlagach, cleachdach,
Cruinne cas-bhuidh tlá,
Co-ghasda re bár,
Th' air mac san Roinn-corp.

'Si t aghaidh ghlan, fhóilleir,
Bha caoineil le suairc,
Caol mhala gun ghruaim,
'Suil mheallach bu bhoidhch',
Gnuís ailidh mar chanach,
Bu cheanalta, sñuagh,
Mín cannach do ghruaidh,
Mar bhara nan rós.
Cha 'n eil áilleachd air cách,
Nach d' thug pairt urram dhuit ;
Foinneamh finealta, díreach,
Deads, fior chumachdail,
Calpa cruin comhthromach,
Corrach gu d' fháil,
Gun chron ort a' fás,
O mhulach gu bróig.

Do smaointine glice,
 Le misneach 's le ceil,
 Do thugse għlan, għeur,
 'S deadh thuiteamas beoil ;
 Gun tuirsneadh, gun bħristeadh,
 Gun triobloid, fo'n ghrein,
 A b' fħiosfrach mi fein,
 Is misd thu bhi d' choir.
 'S ioma gibht a tha 'nois,
 Lionmhor tric minig ort,
 Iul is fios, muírn 's mios,
 Flúr a' miosg finnich thu,
 An uaile le spiorad,
 Air mhireadħ a' d' cháil,
 'S tu iriosal, baidheil,
 Cinneadail, coir.

Għeibhte súd ann ad thalla,
 Fion geal is maith tuar,
 Deoħ thana gun druaip,
 Is i fallain gu póit ;
 Bhiodh funnd agus farum
 Air aire ann t' fluagh,
 Deadh għejan ann san uair,
 A teannadh r'a h ól.

Ann san tigh bu mhór seadh,
 Leis nach dragh aithnichean,
 Muirn is caoin, a bhios air fheádh
 Cupa 's gloin, canachan,
 Coimhleirein airgid, n
 Dreois ghaileach a'n cheir,
 Feadh t aitreamh gu leir,
 Is iad pailte gu leoir.

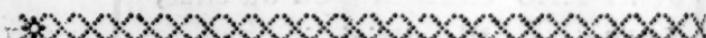
B'e do mhiann a luchd ealaidh,
 Piob sgialanta chruaidh,
 Le caithreim cho-luath,
 'S a ghearradh' na meoir ;
 Puirt shiubhlara mheara, ch
 Is fior alloil cur suas,
 Ann an talla nam buagh
 Bu bharrail mu'n stor.
 Cruite ciuil, torman úr,
 Is é gu dluth ruidh-leumnach,
 Feadain lom, chruinne, dhonn,
 Thogadh fonn mireanach,
 Clársach le grinneas,
 Bu bhinn-fhoclach fuaim,
 'S cha tilleadh tu 'n duais,
 'Nuair a shireadh tu ceol.

'S iomadh ait' am bheil do-charaid,
 A d'fharaid mu'n cuairt,
 Ann deas is ann tuath,
 Cho' dleas'nach 's bu chóir ;
 Diubhc Eara-ghaidh'leach ainmeil,
 Ceann armait' nam buagh,
 Leis' na dhearbhadh lamh chrúaidh,
 Is ris an d'earbadh gu leoир.
 An t Iarla' cluitach g'an dú'chas,
 Bhi 'n tour Bheallaich,
 A chuir an ruaig le chuid fluaigh,
 Air na fuar Ghallúich,
 Morair Loudon nan seang-each,
 Ard sheanoileir caimp,
 Fhuair urram command,
 Far na bhuidhin na seoid.

Tha iomadh cas eile,
 Nach ceilinn san uair,
 Tha tarruing ort buaidh,
 A mhaireas re d' bheo,
 Fuil rioghail air lasadh,
 Amach ann a'd ghruaidh,
 Cuir h aigne a suas
 Le aiteas ró-mhor ;

G 2 Tha

Tha buntamas leirsin
 Gu leir ann a'd phearsain,
 Fhir shunntaich na feile,
 Sgeul aobhain a b' ait leam,
 Na 'm faicinn a' maireach
 Le ábhachd 's le muirn,
 Bhi 'd charamh fu' 'n chrún
 Ann aite Rí Deors'.

O R A N X.

Oran Gblean-urchaidh.

MUN d' thig ceann bliadhna tuille,
 Cha bhi finn uile 'n Tora-mhuilt;
 Theid finn thar na bealaichan,
 Do'n fhearrann ann raibh 'n tlus :
 Far am bheil ar dislean,
 Ann san tír am bheil ar cuiid ;
 'S an 't ait' an cór dhuinn criochnachadh,
 'S an tiadhlaicear ar cuirp.

Is ann Clachan-an-diseist,
 Bu ghrinn bhi ann an diu,

Suidh

Suidhe 'n eaglais mhior'ailteach,
 Ann dasg bu riamhach cur,
 Ag eisdeachd ris na dh'innseadh dhuin,
 Am fear bu shiobhailt guth ;
 Is é toirt sgeul a phiobail duin,
 'S a bhrigh a' tigh'n gu buil.

Gleannan bláth na tioralachd,
 Ann ro-mhaith 'n cinn an stuth,
 Far am bheil na h innseagan,
 Am bheil an siol ann cur :
 Cinnidh arbhar crao'ach ann
 Co'-chaoin gheal ris a' ghruth,
 Gu-reachdmhar, biadhchar, brioghmhar,
 Tróm, torach, liontach, tiuth.

Bu chriodhail bhi fa' gheamhradh ann,
 Air bainsean gheibheteadh spúrt,
 Fonn cheol reidh na piobaireachd,
 Cha bhiodh sgios mu a sgur :
 Fuaim nan teud aig fileirean,
 A sheinneadh fios na cuir ;
 'S an luineag fein aig nionagan,
 Bu bhinne mhíllse guth.

Gheibh-

Gheibh teadh bradan fior-uisg' ann,
 A direadh ris gach fruth- ;
 Eoin an t-sleibh gu lionmhéir,
 'S na milltean coileach dubh ;
 Earba bheag an sgriobain,
 Na minnein chrion 's na buic,
 'Sa ghlean am bheil na frígheáchan,
 'S na giomanaich 'n am bun.

O'n a thainig mi do'n fhearan so,
 Cha 'n fhuigh mi fiu an eoin,
 'S cha 'n 'eil fáth bhi bruídhinn,
 Mu'n fhear bhuidh' air am bi 'n cróc :
 Cha b'ionnann 's bhi mar b'ámhast damh,
 Aig bráigh doire-chró,
 Far am bi' na lán-daimh,
 A ni 'n damhair ann sa cheo.

Mo shoruidh do Ghilean-urchaidh
 Nan tulchan glasa feoir,
 Far am bheil na sealgoirean,
 'Sa fhuair iad ainm bhi cór ;
 A dhíreadh ris na garbhlúicheán,
 Am bidh greidh dhearg na leoír,
 'S bhiadh gillean trom le eallchan
 A dh'fhágadh tarbhach bórd.

'S an uair a thigteadh dhathigh leo,
 Gu'm b'fhasanta bhur feól,
 A suidhe a stigh-thairne,
 'Sa bhi dannsa marri ceól:
 Criodhalas r'a cheile,
 'S na béis a bhi 'gan ól ;
 'S cha'n fhaicteadh cúis 'na h eigin
 Ann ám éigheach air an stóp.

O R A N XI.

Oran an t Sambraidh.

I.

'NUAIR thig an Samhra' geugach oirnn',
 Theid siann nan speur o'n ghruamaiche,
 Thig tlus is bláthas is aoibhneas. Theid
 Gach ni g'a reir am buadhalachd.
 Thig feart le neart na greine oirnn',
 Ni'n saoghal gu leir a chuartachadh ;
 'Thig teas o flios 'nuair dh'eir'eas i
 Ni feum, 's cha treigear uainne é.

Bidh

II.

Bí'dh pór ann an tír ghraiseirean,
 Chur síl ann san tím ghnáthaicht' :
 A' toirt bridh as an úr nádurra ;
 O'n bhlár g'a bhárr a ghluaiseas é.
 Gu reachdmhor, breac, neo-fhaileanach,
 Tróim-chuinlionach garbh-ghráineanach
 Gu diasach, riathach, cáileanach,
 Gu biadhchar, lán, 'nuair bhuainear é.

III.

'S glan fáile nan geug liomhora,
 Mu gháradh nan feud lion'ora,
 Am biodh áileagain glé riaghacha
 Le bláthas a' fior-chur snuadh' orra.
 Gu h úbhlach, peurach, figusach,
 Glan, brioghmhar, diomhair, guaimeiseach
 Gach fráid' is áillidh gríneachan,
 Mar Pheálas Righ r'an cuartachadh.

IV.

'S ro-ghreannar gach gleann fior-mhonaidh,
 Cur iomhaigh ghrinn an uachdar air ;
 Gach lus le bhár cho-mhior'ailteach,
 A' fá: fuidh mhile suaicheantas ;

Gu

Gu duilleach, lurach, dítheanach,
 Glan, riaghach, lionmhóir, cuaiceanach,
 Gu ropach, dosach, mífleanach,
 Gu millteachail, míín uainealach.

V.

Bidh fonn air gach neach nádurra,
 Bhi sealltainn gach ní gnáthaichte ;
 Am blár lom a' cur dreach fásaich air,
 Gach lá cur stráchd' neo-thruaillidh air,
 Gu mollach, torrach, catuineach,
 Gu cra'och, crásgach, cruasachdach,
 Gu h úrar, dú-ghorm, aileanta,
 Le frasa blátha, bruайдleanach.

VI.

Bídh gach frí gu liontach, feurach ; 's theid
 Na feidh 'nan eidi'dh suaicheanta,
 Gu h uallach, binneach, ceumannach,
 Grad-leumanach, bior chluaiseanach,
 Gu crócach, caprach, ceir-ghealach ;
 Gu manngach, eanngach, eildeagach,
 'Gan grianadh fa' mhios cheiteanach,
 Air flios an t sleibh m'an cuartaich iad.

VII.

Bi'dh lao' re tao' gach aighe dhiubh,
 'Nan luidhe mar is cóir dhoibh; bi'dh
 Gach damh is manng cho'aithearrach,
 'Nuair thig Fil-leathan róid orra.
 Bu tuille loin is faoghail,
 Do gach neach a ghabhadh gaol orra
 Bhi tric ag amharc caol orra,
 Is ag eisdeachd gaoir an crónanaich.

VIII.

Bi'dh maoisleach a chinn ghuanaich,
 A cur dreach is fnuadh is tuar orra,
 'Si tilgeadh cuilg a' gheamhraidh,
 A chuir gurt is greann is fuachd orra.
 O'n thainig bláthas an t Samhraidh oirnn,
 Cuiridh ise manntal ruadh orra,
 'S tha innitin ghrinn g'a reir aice,
 Gu fallain, feitheach, fuasgailteach.

IX.

Bi'dh am minnein úrar meanbh-bhallach,
 Gros tioram air a ghnúis bu sgeinmeile;
 Gu mireineach, lúthar, anmadail,
 Re flinnsean na h earb' ann guailleachan.

Bu chlis feadh pris mu an-moch iad,
 Gu tric fuidh ioc nam mean'-chuileag,
 Gu sgrideil, gibeach, gear-mhasach,
 An sliochd 'gan ainm na ruaghagan.

X.

Bi'dh gach-creatair failineach,
 A bha greis ann cás na fuaralachd,
 A togail ann cinn gu h ábhachdach,
 O'n a thainig bláthas le buaidh orra.
 Na h 'eoin fa' phunnc am b'ámhaisf doibh,
 Gu ceolmhar, fonnar, failteachail ;
 Feadh phreas is thom re gáirdeachas
 Gun chás a dh'fhágadh truaillidh iad.

XI.

'S neo-thruaillidh am pór lionmhor ud,
 'S gur speiseil grinn a ghluaiseas iad ;
 Le'm beus a 'seinn mar fhíleirean,
 Gur h aoibhinn binn rem' chluasaibh iad.
 'S glan luineagach, fior-inntineach,
 A' chánmhain chinn thig uapa-san :
 'S iad gobach, sgiathach, círeineach,
 Gu h ighteach, dionach, cluainiseach.

XII.

Bi'dh an coileach le thorman tuchanach,
 Air chnocana gorm a dúrdanaich,
 Puirt fhileanta, cheolmhóir, shiubhlacha,
 Le ribheid a' dlu'-chur seoil orra;
 Gob crom nam pónnca luthora,
 'Sa chneas le dreach air a dhublacha'
 Gu flios-dubh, girt-gheal, úr-bhallach,
 'S dá chirc a sugradh boidheach is.

XIII.

Thig a chuag fa' mhios cheitein oirnn,
 'S bi'dh 'n uiseag 'na seuchdan comhluadh ria
 'S an dreathan a gleusadh sheannsoirean,
 Air a gheig a's aird' a mhothuicreas e.
 Bi'dh choill a gu leir 'sna gleanntaichean,
 Air chrathadh le h'aoibhneas canntoireachd,
 Aig suaim a chuanail cheannsalaich
 Feadh phreas, is chrann, is óganan.

XIV.

Na doireachean coill' bu diomhaire,
 'S na croinn mu'n iadh na smearaichean,
 Theid gach craoibh ann ciatoichead
 Bi'dh caochladh fiambh' is neoil orra;

Gu meanganach, direach, sniomhanach,
 Theid croidhe nam freamh ann sogaireachd,
 Le trusgan úr g'a mheudachadh,
 Bar-guc air mheuraibh nösara.

XV.

Bi'dh am beatha gu cuisleach, fiuranach,
 Gu failleanach, flatach, úr-fhasach ;
 Thig snothach fuidh 'n chairt is drúisealachd,
 Bi'dh duilleach is rúsg mar chomhdach air :
 Le bruthainn theid brigh na dúslain ann
 Am barrach dlúth nan óganan,
 Gu pluireineach, caoin, mao'-bhlasda,
 Mo roghainn do shnaoisean froine é.

XVI.

'Sa bhiolaire luidneach, shliom-chluasach
 Ghlas, chruinn-cheannach, chaoin, ghorm-
 neulach,
 Is i fás glan, uchd-ard, gilmeineach,
 Fuidh bar geal, iomlan, sonraichte ;
 Air ghlaic, bu taitneach cearmonta,
 Le seamragan 's le neoineanan :
 'S gach lus a dh'fheudainn ainmeachadh,
 Cuir anbharra dhreach boihchead air.

XVI.

Gur badanach, caoineil, mílionta,
 Crainn, mopach, mí-nchruthach, mongoineach,

Fraoch groganach, dúbh-dhonn, grís-dearg,
 Bárr cluigeanach, sínteach, gorm-bhileach, ;
 Gu dosach, gasach, uain-neulach,
 Gu cluthor, cluaineach, tolmagach ;
 'Sa mhil 'na fúdar gruaige dha,
 'Ga chumail suas ann spórfalachd.

XVIII.

'Si gruag an deataich riamaich i,
 'S mór a brigh 's is lionmhor buaidh orra,
 Ceir-bheach nan sgeap a cinntin orr',
 Seillean breac feadh tuim 'ga chruasachd fud,
 Gu cianail, tiamaidh, frann aige,
 Air bharra nam meas a' dranndanaich,
 Bhiodh miann bhan óg is bhain-tighearnan
 'Na fhárdoich ghreannar, ghuamaisich.

XIX.

Is é gu friteach, riathach, ciar-cheannach,
 Breac, buidh, stíallach, frian-bhallaich,
 Gobach, dubhanach, riasgach, iargalta,
 Re gniomh gu dian mar thuathanach ;

Gu

Gu surdail, grunndail, deanadach,
 Neo'-dhiomhanach 'na uaireinean ;
 'Se fáile lusan fiadhaiche
 Bhios aige bhiadh 'sa thuarafdal.

XX.

Gach táin a's airde chruinnicheas
 Do'n áirigh uile glluaiseas iad ;
 Thig blioc is dáir gun uireasbhuidh,
 Craobh árd air cuman gruagaiche.
 Na h aighean a's óige ládaire,
 Nach d'fhiosraich trá' nam buaraichean ;
 Bi'dh luinneag aig righbhin chúl-duinn doibh,
 'Gam bríodal ciuin le duanagan.

XXI.

'S fior ionmhuin mu-thrá' nóine
 Na laoigh óga choir na buaile fin,
 Gu tara-gheal, ball-bhreac, bótainneach,
 Sgiathach, druim-fhionn, sroin-fhionn, guail-
 leach,
 Is iad gu líth-dhonn, ciar-dhubh, cáraideach,
 Buidh, grís-fhionn, crá' dhearg, suaichionta,
 Seang, flios'ora díreach, sár-chumpach,
 Mín, flíogta, bárr an suanaiche..

XXII.

Bi'dh foirm is colg air creatairean,
 Gu stoirmeil, gleust' g ath-nuadhachadh;
 Le forgan torchuirt feudalach,
 An freud, 's an spreidh, 's am buachaille :
 An gleann, barrach, bileach, reidhleanach,
 Creamh, rainneach, reisg, is luachaireach,
 'S é caoin, cannach, mí-n-chruthach, ceutach,
 Fireach, fleibh teach, feurach, fuaranach.

XXIII.

Bi'dh mionntain, camomhil, 's-fóghraichean,
 Géur-bhileach, lónach, luasganach,
 Cathair thalamhonta, 's carbhín chróic-chean-
 nach,
 Gharg, amlach, rómach, chluas-bhiorach,
 Suthan láire, 's fáile ghroiseidean;
 Lan liligh' 's rosa cuaicheanach,
 Is clann-bheug a trusa' leólaichean,
 Buain chór ann cós nam bruachagan.

XXIV.

Bi'dh 'm blár fuidh stráchd le úraireachd,
 Oidhch' iuchair bhruincneach, cheo bánach,
 Gach frábh 'sa bár air lúbadh orra
 Le cudthrom an drúchd 's le ló'dalachd

'Na phaideirean lionmhar cùrnaineach,
 Gu brioghmhor, fúghmhór, sólasach,
 Cuiridh ghrian gu dian 'na smúidean é,
 Le fiadh a gnuís san óg-mhaduin.

XXV.

'Nuair a dhearsas a gnuís bhaoisgeil,
 Gu fial, flathail, fiadh, geal, caoineil oirn',
 Thig mhaiteas is gniomh le faibhreachd,
 Chuir loinn air an Roinn-eorpa so ;
 Le aoibhneas greine foillseachadh,
 Air an speur gu reith a spaoileas i,
 Cuir an geil gach feum a rinn i dhuin,
 G'a fhoillseachadn 's g'a mhoideachadh.

O R A N XII.

*Oran do Chaitéan Donnacha Caimbeul, ann
 Geard Dhuineidin.*

A Bhliadh'n' a chruinnich an campa,
 'Sa thainig an triobloid,
 Bha Donnacha óg Caimbeal
 Air cheann na milisi ;

Fear curaisdeach, seolta,
 Bu mhór foghlum as misneach,
 G'an tarruing ann órdugh
 Ann an coireanuibh miosail,

'S mór do mhios aig na daoine,
 Bh'air do thaobh ann san uair sin,
 A'dol air an adhairt,
 Ann an aghaidh an fhuaghais ;
 'Nuair bu bhrais a bha 'n teine,
 As fras pheileir muncuairt dhuit,
 'S ann air thoiseach na h armait,
 A dhearbh thu do chruadal.

Ann an lá Chuileoidir,
 A dol an toiseach a bhatailt,
 'S mor a b'sheaird iad thu rompa,
 A thoirt doibh prosnacha focail ;
in
 Fir Ghlean-urchaidh bha 'd dhiaigh,
 'S bu tu roghain a Chaireann,
 Ge bu sheanalair árd thu,
 B' fhiach thu an t aite bhi agad.

'S cha do smaointich thu gealltachd,
 'S cha b' 'asan leat cúram,

'S

'S ann a bha t inntin a togail
 An ám losgadh an fhúdair ;
 'S nan geur lannan glasa
 Bhi le braise 'g an rúsgadh ,
 Bu tu ceannart an fheuchda
 Nach gabhadh feachda na lúbadh .

Bu chean-faona deus calm thu ,
 Nach raibh cearbach a 'd ghaisge ,
 Tarruing fuas do chuid daoine ,
 'Nuair a sgaoileadh a bhrattach ,
 Dh'eirich leatsa buaidh lárach ,
 Ann 'sgach cás a chuaith seachad ,
 'S na fhuair thu do phairti
 Rinn thu 'n aireamh thoirt da-thigh .

Ceann na ceil' as na cuideachd ,
 Bu mhor tuigs' agus riásun ,
 Am fear miosnachail cliutach ,
 Comhlan úr do shliochd Dhiarmad ;
 Tha d' aigne mar leodhan ,
 Chuir thu moran ann gniomh dheth ,
 Led' chainnt bhunnailtich phuncail ,
 Sár chompanach iarlodh .

Dhearbh thu fein a bhi suairce,
 Ann an uaifl' as an glaoine,
 'S ioma car air gach taobh dhiot,
 Air am feudainn do shloinneadh,
 Shliochd nan comhlan bu chaoineile,
 O thigh Auchloine,
 Do'n fhuil as airde shliochd Dhiarmad,
 Tha 'n dream chiatfhach g'am bheil thu.

'Se meud na h uaisle tha 'd chorp,
 Tha sír chuir brosgla a'd inntin,
 'S bu mhór fheum ann san choga,
 'Nuair a b' oiffigeach Ri thu ;
 Rinn thu gnothach do chairdean,
 Gu nadara díleas,
 'S cliu a chos'nadh o'd naimhdean,
 'Nuair a thainic an t fiocaint.

A Bhliadh' a thogadh na creuchan,
 'S a loisgeadh aitreamh nan garbh-chrioch,
 'S mor a rinn thu g'am bacadh,
 O luchd nan casaga dearga,
 A liuthad beannachdan bocainn,
 A rinn thu chos'nadh san ám sío,
 Tha gu fioruidh am freasdal,
 Ri bhi leiseacha' d' anama.

Cha b'e d' fhasan bhi 'n tí,
 Air cuid nam fior dhaoine bochda,
 Ach an leigeadh roi' d' lionuibh,
 Ann sgach thír air 'n do chroisg thu,
 'Nuair bhiodh cach ann fna cùiltibh,
 Re spúindeadh 's re ropadh,
 'S ann a bhiodh tu le d' dhaoinibh
 Amach air aodain nan cnocan.

Bha thu teom' air gach fear-ghleus,
 A shiubhal garbhlúich an t fleibhe,
 Bu tu roghain an t sealgoir,
 A dhol a mharbhadh na h eilte,
 Ann am fásach na coille,
 Na 'n doire na geige,
 Bu tu namhaid a choilich,
 Is moch a ghaoireadh fa' cheatain.

'S maith thig 'eile chruinn uafal,
 Muncuairt air do bhreacan,
 Bonaid ghorm a bhile shíd ort,
 'S peiteag riomhach do'n tartan,
 Bróig theann air dheagh chumadh
 Mu'n troidh is cuimeir air faithche,
 'S air a chalbanna foilleir,
 Osain ghaoraid as gartain.

'S maith thig cloidheamh geur cuil ort,
 Lann úr nan tri chlaisean,
 Tana, faodharach, fuileach,
 Eu-trom, guineach, geur, sgaiteach,
 Dias chuimeir do'n stailein,
 'Si spairt ann ceann ainsnich,
 Ann an iomachar ualach,
 'S an crios guailean san fhasan.

Paidhir dhag air do ghiulan,
 B' é do rún am bi' d shiubhal,
 Marri cuileabhair deus eu-trom,
 Gunna caol a bheoil chuthain,
 Aodharc chuimeir an fhúdair,
 Flasg chúlbhui 's beul luthaidh,
 Sgiath bhreac nam ball dlúthá,
 Lann sgriuiteadh 'na h úbhal.

Cha mhios' thig dhuit biodag,
 Cho'-maith 'fa thigeadh o'n chearduich,
 Snioman lion'ora croma,
 Air a cois dhromanaich, chargnuich,
 'Si gu finealta, sgeunail,
 Díreach, tana', gle sgeanamail,
 Eidir bhonn agus mhuineal,
 An taoim 'san duille 's a chrambait.

Bha thu uasal a tighin,
 Air gach flighe tha 'n taic riut,
 'S cha do leig thu fhein a rithisid,
 Bonn don t flighe ud seachad;
 Fhir bu shiobhalta bruidhin,
 Bu tu breitheamh a cheartais,
 Sár phoiteir na ditheamh,
 G'an raibh 'n croidhe fial, farsuing.

'S gach car a chuaidh dhiotsa,
 Ann an rioghachd na h Alba,
 Cha chualas do mhi-chliu :
 Air do sgriob feadh nan garbh chrioch,
 Aig feothas do ghiulan,
 Bha chuis ud duit ainmeil,
 Le barantas dúbait,
 Fhuair thu cliu na clia-sheanchuidh.

O R A N XIII.

Oran do charaid Taileir airson cuairt sbuiridh.

THA finn triuir ghillean fa' bhaile so,
 Mis', agus Alastoir, 's Pádruic,
 'S muiatir na tír' ag ailis,
 Gu'n deacha' finn baileach o sta' ;
 Na gruagaichean laoghach bha marruin,
 An diaigh am mealladh aig cách,
 Gach oidhch' a bhios iad ri h'aire,
 Cha bhi iad gun fhearr air an sgáth.

'Se Donal an t'óganach gibeach,
 'S ann aig' a bha mhisneach a b'fhearr,
 'Se chuireadh an car dhe' gu sguibealt,
 'S a rachadh a chlisge 'nan dáil,
 'S ann a dh'iomaireadh é teidhir is cipein,
 Nach b'urrain e bhristeadh gu bráth,
 'S gu'n cumar é marris na bochdaibh,
 O'n a bhios é ri fodradh gun támh.

Tha fleasgach aig Para MacBheathain,
 'S é 's braise is aitheant damh 'm eolas,

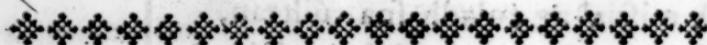
Tha

Tha é cho deidheil air mnaithean,
 'S nách fheud é luighe na ónreachd ;
 Shiubhladh é 'n oidhche gu láthair,
 Do dh' áit ann sam fuigheadh e pógan,
 'S dheanadh é cluiche gu brigheagach,
 Cuide rí nigheagan óga.

Gu briodalach, beúlanach, cúirteil,
 Re fúgradh gu fiobhailte, baigheil,
 A mistir' ag euladh sna cùiltean,
 'S é rúrach gu h iosal fui' mhágán ;
 Le chriotachadh tearuinte, rúnach,
 'S é dlúthachadh ria gu dána,
 'S mu chuaidh é san ám air a ghlúinibh,
 Cha b'ann ris na h úrnuighean a bha é.

Ruigidh é bódhan na fháire,
 'S é 'n t áit' am bu mhaith leis bhi támh,
 Luidhidh é teann air a bhan-araich,
 'Si sud leannan a ghráidh,
 Dheanadh i chriotachadh tairis,
 Is chuireadh i thairis a lamb,
 'S 'nuair a theannas é ria le farum,
 Gu'n cumadh iad caithris air cach.

'Se ludragan phaidseach na bleide,
 An ceigean maol, ódhar, gun ádh,
 A thainig a shuireagh cho-beadaidh,
 Do dh'ait' an raibh fleasgaich a bhí fhearr,
 'S ann a thoill é chur air an t seisin,
 Mu'n chleasachd o'n chuaidh i os 'n aird,
 'S am brangas a theannadh mu pheirclibh,
 'S gún ódhar na h eaglais thoirt dá.

ORAN XIV.

*Oran dō'n Tailcier, an eirig oráin a rinn eisean ann
 an adhbhar a charaíd.*

A Dhomh'uil Bháin mhic ó Neacain,
 Tha 'n droch nátar á d' phearsuin,
 Cha ghnáthaich thu 'n ceartas,
 Gus am básaich thu 'n pheacadh,
 'S maирg áit' ann s'na thachair,
 Am ball-sampuil gun chneastachd,
 'A rinn gráineil an sgaiteachd ud oirn',
 'A rinn gráineil, &c.

Fhir

Fhir a thóisich re ealaidh,
 Bha thu górách a d' bharail,
 'Ga feóladh ám' charaibh,
 'S gun mi t' fheóraich, no t' fharaid,
 Chuir thu sgléó dhiot is fanoíd,
 Cho dhiubh 's deoin leat no's ain-deoin,
 Tha mi 'n dóchas gu'm fuigh thu do leoir,
 Tha mi, &c.

Dhamh, fa b'aithne do bheusan;
 Tha thu ain-eolach, beumnach,
 Is do theanga mar reusar,
 Le tainnead 's le geiread,
 Thug thu deannal damh fhein dith,
 O's an agad tha 'n eu-eoir,
 Com' nach paidhin thu 'n 'eirig do sgeoil,
 Com' nach, &c.

'S craobh thu 'n ghroblaich air erionadh,
 Lán mosgain, is fhíneag;
 A dh'fhás croganach, iofal,
 Gaoraid, crotach, neimh-dhireach,
 Stoc thu togairt a'n ghriosfaich,
 A thoill do losgadh mar iobairt,
 Leig thu 'n soisgeul air di-chuimhn' gu'mór,
 Leig thu, &c.

Bu bheag an diúdhail é thachairt,
 An lá thúr thu na facail,
 Dá phunnd agus cairteal,
 A dh'fhúdar cruaidh, sgairteal,
 A bhi á d' bhroin air a chalcadh,
 'S bhi 'g ad' sgáineadh le maitse,
 Gus am fásadh tu d' ablaoch gun deo;
 Gus, &c.

'S blíonach rithinn gun fheum thu;
 Ge do bhítheadh tu 'm feithe,
 Coin is fithich a' d' theumadh,
 Cha bhiodh an diol beidh ac'.
 'S tric thu tean air 'na h eibhlean,
 Bhreac do shuimeir gu t éislich,
 Bláth an tein' air do shleibh gu mór,
 Bláth, &c.

O nach Táileir is fhiu thu,
 Chuir cách as a' chuirt thu;
 Bi'dh tu ghná ann 'sna cùiltean,
 A' cáramh nán lúireach,
 Bu tu ásuin nan clútan,
 'S tric a shuídh thu san smárait,
 'Nuair a bhithions' air cùl-sí nan tric,
 'Nuair, &c.

'S é do choltas r'a innseadh,
 Fear sop-cheannach, grímeach,
 Nan sneo, 's nam mial íneach,
 Gun bhonait, gun phior-bhuis,
 Gun bhad-mullaich, gun chirean,
 Cár gu t uilinn a fios ort,
 Stráchd na dunach do'n sgríbich mu'd cheós,
 Stráchd, &c.

'S iomadh áit' ann 's na thachair,
 An taileir MacNeacain,
 Eidir Albain is Sasun,
 Bailtean margaidh is machair,
 'S tric a shealg thu air praisich,
 O nach d' fhalbh thu le clapa,
 Choidh' cha mharbh e duin' aca do'n t-flógh.
 Choidh', &c.

Bi'dh 'n crom-ódhar gun fhios duit,
 'Mach air tollaibh do bhriogais,
 'Se gun chomas gun bhriosgadh,
 Chaill e spionna's a mhisneach,
 Leis na rinn thu do'n bhidseachd,
 Bu tu 'n flaidhtire misgeach,
 'S cian o'n thoill thu do chuireadh mu'n ól,
 'S cian, &c.

'S iomadh ceapaire rómais,
 Rinn thu ghlacadh a' d' chrógan,
 Is bhi ga stailceadh le d' órdaig,
 Ann ad chap d'heudach sgórach,
 'S reamhar farsaing do fgórnan,
 Brú mar chuilean an ótraich,
 Fhuair thu urram nan geócach re d' bheo.
 Fhuair, &c.

Bi'dh na mnathan ag ráit,
 'Nuair a rachadh tu 'n airidh,
 Gun tolladh tu 'n t áros,
 Ann 'sam bitheadh an cáise ;
 'Nuair a dh'itheadh tu pairt deth,
 'S a bhiodh tu air trásgadh,
 Ann fa' mhuidhe gu'n spárr thu do chróg,
 Ann, &c.

'S tu 'n tollaran cnáimhteach,
 Ge bu ghionach do mhaileid,
 Tha do mhionach air t' fhágail,
 Gun chrioman deth láthair,
 Cochall glogach mu d' áruinn ;
 'Tha do sgamhan is d' áinean
 Lán galair is fáflaich, is chós,
 Lán, &c.

Beul do chléibh air à thachdadh,
 Air séideadh 's air brachadh,
 'S é gu h' eididh air malcadh,
 'S mór theum air a chartadh,
 Gach aon ea-cail a' d' phearsuin,
 Càitheamh, 'eitich, is casdaich,
 Gus an d' eirich do chraicean o' d' fheoil,
 Gus, &c.

Tha do chréuchdun, 's do chuíilean,
 Lán ea-cail is trusdair,
 'S thu feumach air furtachd,
 Tha 'n deideach a' d' phluicibh,
 'S thu t eigin le clupaid
 D' anail bhreun, gu trom, murtaidh,
 'S maирg a dh' fheachadh dhiot moch-thra do
 'S maирg, &c.

[thóchd.]

Do dheud sgrob bhearnach, cabach,
 Am bheil na sgóir-fhiaclan glasa,
 Mosgain, cósacha, sgealpach,
 Luibte, grannda, cam, feachdad,
 A null 's a nall air an tairfinn,
 Cuid diubh caillt, air dol asad,
 'S na bheil ann diubh air spagadh do bheoil,
 'S na, &c.

B' i'dh

Bi'dh na connan gu filteach,
 'Nan tonnaibh gorm, ruidhteach,
 A gabhail toinneamh o d' liopan,
 Thar cromadh do smige ;
 'S dorcha doilleir do chlisneach,
 Comh-dubh ris a phiceadh,
 Uchd na curra, cean circ' ort, gob geoidh,
 Uchd, &c.

Do mhaol chruacach air faileadh,
 Gun chluasan, gun fhaillean ;
 Tha thu uainealach tanna,
 Co'-chruaidh ris an darach ;
 'S thu gun suanach, gun anart,
 'S adh'r truais thu re d' ghearan,
 'S gur fuair thu na gaillean an reot,
 'S gur, &c.

Tha cean binneach 'na stúic ort,
 Geocach, leith-cheannach, giugach,
 Aodan brucainneach, grugach,
 'Srón phlucach na múire,
 Tha cruit air do chúlaobh,
 'S moran lurcuich a'd' ghlúinibh,
 Dá chois chama, chaol, chrúbach, gun treoir,
 Dá chois, &c.

Cha

Cha 'n 'eil uiread nan fáiltcean,
 Aig á phliutaire spágach,
 Nach 'eil cuspath is gágach,
 Tha thu d' chrioplach 's a'd' chraigheach,
 'Slionmhor tubaist an téair,
 Dh' fhág an saoghal 'na thráil é,
 'S mairg a shaóraich air h' árach 's tu óg,
 'S mairg, &c.

Mu's ann do shliochd Adhamh thu,
 Cha cholsach re cách thu,
 Aig olca 's a dh' fhás thu,
 O thoiseach do láithean :
 Cha 'd thig cobbhair gu bráth ort,
 Gus am foghain am bás duit,
 'S do chorp ódhar a cháramh fo'n fhóid,
 'S do chorp, &c.

L ORAN

O R A N. XV.

Cumha' Ghileaspaig Achaladoir.

I.

GUR muladach tha finn,
 Mu Mháidseir Achaladöir;
 E bhi dhí air an aireamh,
 'Nuair thainig cách thairis oirn',
 Chuaidh gach duine g'an áite,
 'S an leith-páigh 'ga tharuing ac',
 'S ann tha eisean air fhágail,
 Ann sàt ár-fhaich gun charuchadh.

II.

Bu cheann-feadhna deas calm' thu;
 'N ám dhuit falbh as an fhearann so,
 Air thoiseach na h armait,
 Far 'na dhearbh thu do cheann-ardachd,
 Chuaidh tu null air muir-dhubh-ghuirm,
 'S bhi 'ga stiubhradh le Maraichean,
 Dol ma choinneamh nam Francach,
 Is iad 'nan camp air gach Gearasdan.

III.

Bha thu cruadalach, déna,
 Ann sgach cás a bhiodh barachte,
 A' dol air h' adhairt sna bláthuibh ;
 Bu neo-sgáthach 'gan taruing thu,
 Thug sin thu gu áite,
 'S theireadh cách gur tu b'airidh air,
 Bha do misneach is d' eolas,
 Mar á dh' fhoghnadh do sheanalair.

IV.

Bha d' aigni mar leomhan,
 Ann am mór-chuis, le fearachas ;
 Brais is árdan le cheile,
 Ann ám feuma no cabhaige,
 Lamh chruaidh air chál sceith,
 Cho' treabhach 's a b' aithnē dhamh ;
 'S ann ám bhualadh nan speicean,
 Cha raibh deisin ann ceangal riut.

V.

Be do mhiann na 'h airm ghaisge,
 Bhi gu acuineach, farumach ;
 Coiliobhar caoil snaithte,
 Nach do dhiult a snap aingeal duit,

Lann thana, gheur, stailin,
 Chruaidh, laidir gu gearradh,
 Deigh spionna do laimhe,
 Bhiodh do namhad 'sa gearanach.

VI.

Ann an lá blár champin,
 'Nuair bhuaile an tacaid an feanalair,
 Chuaidh a lot ann san áraich,
 'S dh'fhág eách a call foladh é,
 Thug thu mach eair ghiulan,
 'Sin an turn nach raibh aithreach dhuit,
 'N ám suithe na cuirte,
 'S gach aon chuís be do charaid é.

VII.

'S é la Phealan-housain
 A rinn an diuthail gu 'h-ath-ghaoraid,
 'Nuair a thuit an commandair,
 A' b' aird' air na fearuibh 'ud,
 Air a phicáid a bha thu,
 Oscionn chách fhuair thu barantas,
 Ann an onoir na rioghachd,
 'S an righ fhad 's bu mhairthean thu.

VIII.

Ge do theireadh luchd faoineachd,
 An taobh so gu h ain-eolach ;
 Gu'n do thearuing flioichd Dhíarmad,
 Gun reabadh, gun ghearradh ann,
 'Nan sealladh iad díreach,
 'S gu'm bi 'n fhirin a chanadh iad ;
 'S mór ar call re Rígh Deorsa,
 O'n a thoích a charraid so.

IX.

Chuaidh Gilespic a bhualadh,
 Thain' an luaithe na deannuimh air,
 Far nach fhaiceadh é naimhdean,
 'S craobhan arda 'gam folach air ;
 Thuit misneach na páirti
 A bha 'n la' sin ann caradh dhuit,
 Bha 'n taic air am fágail,
 'Nuair a bha thu gun anail ac'.

X.

'Nuair a thainig a ghásaid,
 Thug fios do bháis thairis duinn,
 Bu mhuladach, cráiteach,
 Do bhrathair, 's do phearuichean ;

Do

• Do chleamhnun gu 'h áraid,

• 'S do chairdean a bharrachd orr';

• 'S bu mhor an cín-fáth air,

• 'S 'nu bha air an aire-fin.

XI.

Bha thu maith ann ám siocaint,

Gu fiobhalta, farasta,

Cho-uafal ad' inntin,

'S gu'm bu ghrinn gach ni chanadh tu;

Mar bu dual duit ód shins'reachd,

Thaobh gach lian a chuaidh tharad din,

Cruaith a sheusamh na lárúch,

'S bhi bláth an ám caruinis.

XII.

Bu tu maighisdir na tuatha,

'S an deagh uachdaran-fearruin,

Ann ám paighe dhuit císean,

Cha bhiodh díth air do theanandan;

'Stu nach sealladh gu míothur

Air an ni thoirt a dh'ain-deoin uap',

'Se bu mhianach led' inntin,

Ad a chiantin mar raineach dhuit.

XIII.

Bu tu croidhe na feile,
 Ceann na ceil' is a cheanaltuis,
 Bu mhaith labhairt is leirfin;
 'Nám dhuit fein bhi measg aithnichin,
 Sár phoiteir an fhione,
 Lamh dhioladh nan galan thu,
 Marcach sunntach eich cheumnaich,
 Bhuithneadh réis ann an cabhaig thu.

XIV.

'S an deireadh an' t samhraidh,
 Thug do naimhdean an aire dhuit,
 'Nuair a fhuair iad o'n champ thu,
 Air command a mhór challa dhuin,
 'S adhbhar mulad as campuir,
 Dò gach aon duine dhearadh ort,
 Bhi cluinnint do bheusan,
 'S gun tu fhein a-bhi mairtheán ac'.

ORAN XVI.

Cumha' Chailein Gbleanuir. in

I.

SMaointean truagh a th'air m' aigne,
 Dh' fhág orm smuairean, is airsneul,
 Ann ám gluasad am leibidh,
 Cha chadal ach dúisg,
 Tha mo ghruaighean air seachda',
 Gun dion uair air mo rosguibh,
 Mu'n sgeul a chualas o'n Appuin,
 A għluais a chaismeachd 'ud duin',
 Fear Ghleanuir a dhí oirn',
 Le puthar luchd mio-rúin,
 Mo sgeul duthach r'a innseadh
 Thu bhi 'd shíne' san úir,
 'S truagh gach duine do 'd dhílsean,
 O'n a chuaith do chorp príseil,
 Ann ciste chuthainn, chaoil, dionaich,
 'S ann an lín-anart úr.

B'e fin an corp áluin,
 'Nuair bha thu roimhe so 'd shláinte,
 Gun chion cumachd, no fás ort,
 Gu foinnimh, daicheil, deus, úr,
 Suairce, foisínneach, fáilteach,
 Uasal, iorasal, baidheil,
 Caoineil, cineadail, cairdeil,
 Gun chrón r'a gh'rait air a chúl,
 Lán do ghliocas, 's do leirfin,
 Gu dana, miosnachail, treubhach,
 Gach ait' an fir'teadh gu feum thu,
 'S ann leat a dh'eireadh gach cùis;
 B'e do choimeas an dreagan,
 Na 'n t seothag 'sna speuran,
 Co bu choftach r'a cheile
 Ach iad fein agus tu ?

III.

'S cruaidh an teaçair a thainic,
 'S truagh mar thachair an drásta,
 Nach do sheachuin thu 'n t áite,
 'N do ghlaic am bás thu air thús ;
 Suas o chachuila gháruidh,
 Fhuair thu 'n tacaid a chráith mi,
 'S gun do thaic a bhi laimh riut,
 'Nuair ghabh iad fáth ort o'd chúl,

Air a thaobh 's thu gun chomhradh,
 San ám 'n do chaochail an deo uait,
 D' úil chraobhach, dhearg, bhoisheach,
 A gabhail dorta 'na brúchd,
 Le gniomh an amadain ghóraich,
 A bha gun aithne gun eolas,
 A chreic anam air ftóras,
 Nach do chuir ann trócair a dhúil.

IV.

B'e 'n croidhe gun tioma, gun deisein,
 Gun ádh, gun chineas, gun cheatamh,
 A chuir lamh a'd mhillé gun reasan,
 Le cion ceil' agus túir,
 'Se ghláic mar chomhairl' an eucoir,
 'S boc an gnothach mar dh'eirich,
 Dh'fhág é finne fuidh euslain,
 Is e fein 'na fhear cíurn,
 'S ge nach fámhach a leibe,
 Le eagal a ghlaicadh,
 Cha 'ne tha mi 'g acain,
 Ach mar a thachair do'n chuíis,
 An t armun deus, tlachdmhor,
 A tha 'n dráist' ann Ardchátain,
 An deis a cháramh an tasguidb,
 Ann áite codail nach dúisg.

V.

'Se do chadal gu fioruidh,
 A dh'fhág m' aigne cho tiomhaidh ;
 'S tric smaointeana diomhain,
 A tigh'n gu dian orm as úr,
 'S trom a dh'fhás orm an iargain,
 As goirte társa na 'm fiadhrus,
 Mo chomh-alt áluin, deus, ciatfach,
 An deis a reubadh gu dlú' ;
 Mile molachd do'n laimh sin,
 A ghabh cothrum is fáth ort,
 A thug an comas do'n lamhach,
 'Nuair chuir e 'n Spáinteach r'a shúil,
 Sgeula soilleir a b' aíl leam,
 Gu'n cluinnt' am follais aig cás,
 E bhi dol ri crommaig le fára,
 Gus am miosa dha-sa na dhuiinn.

VI.

Ge b'e neach a rinn plót ort,
 Le droch dhúrachd o thoiseach,
 Bu dana chúis dha tigh'n ort-sa,
 Na do lóta as úr ;
 Bha 'na rún bhi gu h olc dhuit,
 'S gun a chroidh' aig aodan a nochdadh,

'S ann a thain' é sámhach mu'n chnoca,
 'S a ghabh ort focair o'd chúl.
 'S é mo dhiúthail a thachair,
 Ann ám do'n fhúdar 'ud lafad,
 Nach raibh 'ad chairdean ann taic riut,
 Na bheireadh aicheamhail diú';
 'Sa liuthad fiuran deus, tlachdmhor,
 Nach gabhadh cúram ro' bhagra,
 A chuireadh smúid ris an Appuin,
 A chion gu'm faiceadh iad thu.

VII.

'S trom a pháigh finn an iobairt,
 A chuir ar namhaid a dhí oiran,
 Ged' tha 'n aich'mhail gun díoladh,
 Thig fhathasd liondan mu'n chúis,
 Chuireas cás ann staid íosail,
 Airson an aileagain phriosail,
 Bh' ann san áite mar fhírean,
 A chleachd firinn is clu:
 'S boc an nuaidheachd r'a aireamh,
 Gur ann an nasgnidh a tha thu,
 Nach d'thainic fhathasd mu'n chás 'ud,
 Na dheanadh ábhachd thoirt duinn,
 Ach air fhad 's gam bi' dálí ann
 Comh cheart 's tha mi 'g raite,

Bi'dh an fhalachd 'ud paighte,
Mun d' theid an gamhlas air chút.

VIII.

'S iad na fineachan laidir,
Bu mhaith a ghabhail do pháirti,
Ann Righ, is Diuc Earaghaidheal,
Nach fhaiceadh fáillion ad' chúis,
Iarlodh dligheach Bhraidealban,
Air thús a tighinn gun chearbuiach,
'S gur ioma' fear armach,
A sheas'adh calma r'a chúl ;
Mac Caoi 's a luchd leanmhuin,
Leis an eireadh fúinn nach bu leanbuidh,
Na laoich buidhneach, mhór, mheamnach,
Le'n lanna ceann-bheartach, cùil ;
Mac Dhom'uil duith, 's cloinn Chamroin,
'S gu leoir a thighearnan ainmeal ;
'S fhad o'n chuala' sinn seanchas,
Gu'n do dhearbh iad an cliú.

IX.

'S ghabh thu aite le órdugh,
Air páirt do Shrath-lochay,
'S cha b' ann air ghaol stórais,
'Na los am pórfaidh thoirt diú' ;

Ach a sheusamh an córach,
 Le meud do cheifd air an t seors' ud,
 'S an oidhre dleasnach air fogra,
 G'am bu choir bhi sa' chuírt :
 'S ge do theireadh luchd faoineachd,
 Gu'n raibh 'd aire-sa daonan,
 Bhi sgainneart nan daoin ud,
 Na 'n leigeadh sgaoilteach air chúl,
 Chíteadh fhathasd a chaochla,
 Num fuighe tu saoghal,
 Gur é bhi tarruing luchd gaoil ort,
 As gach taobh, a bha 'd rún.

X.

Bu tu croidhe na feile,
 Dh' fhás gu tighearnail, ceut'ach,
 Ann lathair britheamh Dhuineidin,
 'S tric a reitich thu cúis ;
 'S oil leam caramh do cheud-mhna,
 'S óg a banstrach ad' dheidh i,
 Lion campar gu leir i,
 O'n a dheug a ceile deus, úr ;
 Fhuair mi 'n sealladh nach b' aoibhin,
 An uaigh mud' choinnimh 'ga reitich,
 'S truagh gach comman thug speis dhuit,
 O'n chuaidh tu fein ann san úir,

'S

'S gun dúil a nois' ri thu dh'eiridh,
 'Se dh'fhág mise fuidh eu-slain,
 Bhi 'n diu ag innseadh do bheusfan,
 'S nach d' thig thu dh'eisdeachd mo sgiúil.

O R A N XVII.

Oran do'n Bhrigis.

Air fonn, Sean Triuthas Uilleam.

SO tha na brigeis lia-ghlas,
 Am bliadhna cuir mulaid oirn,
 'Se 'n rud nach fhacas riamh oirn',
 'S nach mian linn a chumail oirn';
 'S na'm bitheamaid uile díleas,
 Do'n Ri' bha toirt cuiridh dhuinn,
 Cha 'n fhaichte finn gu dílinn,
 A striochda' do'n chulaidh so.

'S olc an seol duinn, am Prionns' óg
 A bhi fuidh mhóran duilichin,
 Is Rígh Deorsa a bhi chomhnuidh,
 Far 'm bu chóir dha tuineachas;

Tha

Tha luchd eolais a toirt sgeoil duinn,
 Nach raibh cōir air Lunduin aige,
 'Se Hanóbher an raibh sheorsa,
 'S coigrich oirn' an duine fin :
 'Se 'n Righ fin nach buineadh dhuinn,
 Rinn di-meas na dunach oirn' ;
 Mu'n ceannsaich é buileach finn,
 B'e 'n t ám dol a chumaisg ris,
 Na rinn é oirnn a dh' an-tlachd,
 A mhi-thlachd, is a dh' aimhreit,
 Air 'n eudach thoirt gun taing dhinn,
 Le fain-neart a chumail ruin.

'So tha, &c.

Is o'n a chuir finn suas am brigis,
 Gur neo-miosail linn a chulaidh ud,
 G'an teannadh mu na h iofgannan,
 Gur triobloideach linn umain iad ;
 'S bha finn roimhe miosnachail,
 'S na breacain fuidh na criosan oirn'
 Ged' tha finn am bichiontas,
 A noise cuir nan sumag oirn',
 'S thur leam gur h olc an duais,
 Do na daoine chuaidh fa' chruadal,
 An aodaichean thoirt uapa,
 Ge do bhuadhnuich Diuc Uilleam leo ;

Cha

Cha 'n fheud sinn bhi sulasach,
 O'n chaochail ar culaidh sinn,
 Cha 'n aithnich sinn a cheile
 Lá feile na cruinneachuidh.

'So tha, &c.

'S bha uair-eigin an t saoghal,
 Nach saoilinn gu'n cuirinn orm,
 Brigis airson aodaich,
 'S neo-aoideil air duine é ;
 'S ged' tha mi deanamh úis deth,
 Cha d' rinn mi boinn sulais,
 Ris an deise nach raibh daimheil,
 Do'n pháirti g'am buinnin-sa ;
 'S neo-sheannfar a'chulaidh i,
 Gur grannda linn umain i,
 Cho teann air a cumadh dhuinn,
 'S nach b' fheairde linn tuille i ;
 Bi'dh putain ann sna glúinean,
 Is bucalan g'an dúnadh,
 'S am brigis air a dhúbladh,
 Mu chulaobh a h uile fir.

'So tha, &c.

a
 Gheibh sinn addun ciar-dhubh,
 Chuir dian air ar mullaichean,

N

Ged'

Is casagan co' shliógtá,
 'S a mhínicheadh muilean iad ;
 Ged' chumadh sin am fuachd dhinn,
 Cha 'n fhág é finn co' ualach
 'S gu'n toilich é ar n uailean,
 Ar túath na ar cummand a ;
 Cha taitin e gu brath ruinn,
 A choiseachd nan gleann-fasaich,
 'Nuair a rachamaid do dh'áiridh,
 No dh' áit' am biodh cruinneagan :
 'Se Deors' a rinn an ea-coir,
 'S ró-dhiomach tha mi fein deth,
 O'n thug é dhinn an éilidh,
 'S gach eudach a bhuiñeadh dhuinn.

'S o thá, &c.

'S bha h uile h aon do'n pharlamaid,
 Fallsail le'm fiosrachadh,
 'Nuair chuir iad air na Caimbealaich,
 Teanndach nam brigisean ;
 'S gur h iad a rinn am feum dhoibh,
 A bhliadhn' a thain' an streachag,
 A h uile h aon diu dh'eiridh
 Gu leir am milisi dhoibh,
 'S bu cheannsalach, duineil iad,
 Sán ám an raibh 'n cumasg ann,

O'n

Ach 's gann doibh gu'n cluinnear iad,
 A champacha tuille leis,
 O'n thug é dhinn an t aodach,
 'S a dh' fhág é finn co-fhaontra'ch,
 'S ann rinn e oirn' na dh' fheudadh e,
 Shaoileadh é chuir mulaid oirn'.

'So tha, &c.

'S ann a nois' tha fios againn
 An t iochd a rinn Diuc Uilleam ruinn,
 'Nuair a dh' fhág e finn mar phriosanuich,
 Gun bhiodagan, gun ghunnachan,
 Gun chloidheamh, gun chrios tarrsuing oirn',
 Cha 'n fhuigh finn pris nan dagachan,
 Tha command aig Sasun oirn',
 O smachduich iad gu buileach finn;
 Tha angar is duilichin,
 San ám fo air ioma fear,
 Bha 'n campa Dhiuc Uilleam,
 Is nach fheaird iad gu'n bhuithinn é;
 Nu 'n d' thigeadh oirn-ne Tearlach,
 'S gun eireamaid 'na champa,
 Gheibhte breacain chairneit,
 'S bhiodh aird air na gunnachan.

'So tha, &c.

O R A N XVIII.

Marbh-rann coilich.

AN cuala sibh an t sealg,
 A bha ainmeal air feadh nam bailtean;
 Rinneadh i san an-moch,
 'S cha b' fhear dhuinn i bhi fa mhaduin;
 O'n a' bha i clearbach
 Le dearbhadh, 'nuair chuaidh i seachad,
 Cumaidh sinn am foirm,
 Gu'n raibh'n dorch ann, 's nach fheudta faicfin.
 'S olc an obair oidhche,
 Le coinnlean, ged' theid an lasadh,
 Gunnaireachd dhaoin óga;
 'S i ghóraich a thug amach iad.

Chúal' iad fa h uil' aite,
 Am breamas a rinn Páraic,
 'Nuair a dh'innis é do chách é,
 Gu'n d' thainig an eroman-lachdan,
 Bheireadh' é na bóidean
 Gur mór é, 'sa bhroileach glas air,

Is gu'n do luidh é direach
 Air círein mulaich na h aitreibh.
 Mur cumadhl a' chomhl' é,
 Gu'm biodh na h eoin air an sgapadh ;
 Nach mór a bhiodh beo dhiubh,
 Gu'n leon mu'n d' thigeadh a' mhadain.

Sin 'nuair ghlac a'n sealgair,
 An gunna bh' air an ealchain,
 'S chuir é luath gharbh innte,
 Dairearach do'n aefuin Shas'naich :
 Chum é fúd r'a shealbhan,
 'S gu'm b' fhear gu'n rachadh i seachad,
 'S ann a rinn é marbhadh,
 A b' ainmic a leithid fhaicfin.
 'Nuair a las am fúdar,
 'S é 'n dúil gu'n dianadh é thapadh,
 'Se coileach an dúnain,
 A bha 'n a chrúban fa chlappail.

B' é sin an coileach boidheach,
 Bha cuid air fiamh an óir dheth,
 Cuid eile mar na rósan,
 'S bha móran deth mar an sneachda.
 'S bu leathan a chrógan,
 B' é 'n smógaíneach é air faithche,

Bu ro-mhaith na bótan,
 An rómaich' a bh' air a chosan ;
 Bha spuir air a spógan,
 Bha cór a dh'ionnuidh a' ghleachdaidh,
 'Nuair a thigeadh Di-máirt',
 A bhiódh cás a' feuchain an gaisge.

B' é fin an coileach ceutach,
 Bha colsach ris a' pheacaig,
 'S an uair a chuaidh a reubadh,
 B' é 'n déisean leam bhi 'ga fhaicin,
 Cha leighiseadh leigh é,
 'Sa chreuchdan a' dol am braisead,
 Tonnan g'a fhuil chrao'aich,
 A taomachadh as a chraicean.
 An t sealg a rinn na daoine,
 Gun saoireachadh fad' air astar,
 Gun uchdach a dhíreadh,
 Ach eidir a ghriósach 's an staisneach.

'S an dithisid thug am bínne,
 'S a dh' fhág é fin 'na shíneadh,
 B' é 'm breitheamh rinn a dhíeadh
 'S b' é 'n giomanach rinn a leagadh,
 'S cha 'n fhágadh iad shios é,
 Nam fuigheadh é firinn is ceartas ;

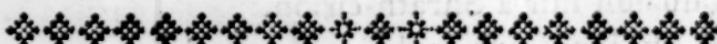
Cha

Cha d'rinn é riamh ea-coir,
 'S deadh bheusan aige mar thasan.
 Theannadh é re eigheach,
 Gu h eifeachdach 's finn 'nar codal,
 Is dhúisgeadh é gu leir finn,
 'S gu'n eireamaid ann fa mhadain.

Chuaidh litir a Shrath-eirion,
 A dh' ionnsuidh inghean Sheumais,
 A dh' innseadh ceart an sgeula,
 Do'n té dhiubh air am bheil Sefi.
 Gu bheil finn fuidh champar,
 O'n ám an d' thainig an sneachda,
 Mu'n choileach a chaill finn,
 A's gann a dh' fhendar a sheachnad,
 O's té nach 'eil teann i,
 'S nach ganndar a rinn i chleachdad,
 Gu'n dean i ruinn fábhóir,
 O's ámhaist rud a bhi aice.

Beannachd aig an ríghbhinn,
 A bha gu suairce siobhailt,
 Nach do leig air di-chuimhn',
 An sgriobha sin a chuir dha-thigh;
 'S chuir i gill 'an tír so,
 Le fioltaiche do na cearcán,

'S ghiulain é gu riomhach,
 A ghibht phriosail ud na achlais.
 Tha dreach an fhir a dh' fhág finn,
 A fás air an fhearr a th' againn,
 'S o'n tha e na áite,
 Saoilidh cách gur h é mhac é.

O R A N XIX.

Oran, mar gun deanadh Nian é do Niain eile.

CHuir nian du' Raineach orm' farran is mi-
 thlachd,
 Nach cuir mi dhiom le cabhaig an dráist,
 Ghaoid i mo sporran; 'fna dollair gu lionmhor,
 Bh' agam fur 's niosal feathamh re m' laimh.

Ghaoid i mo sporran, &c.

Nam biodh a chail 'ud gu daingeann am
 priosan,
 Rachuinn g'a díteadh dh'iennsuidh a bháis;

A

A chion gu'n do ghaoid i 'n rud beug bha fa'
chlúdan,

Bh' agam fa' chuíl nach d' innis mi chách.

A chion, &c.

'S muladach misé gun fhios ciod é ni mi,
O'n a tha mi gun searrach, gun lair,
Gun chaora, gun oisg, gun ghabhar, gun mhí-
feach,

Gun a mart mín a chraoimeas am blár,

Gun chaora, &c.

Cha raibh mi gun airgiod gus an d' fhalbh e
mi-mh'ail,

Leis an te chrion nach do sheal air mo chás,

Rinn i mo chreachadh 's bu pheacach an ní
dhi',

Mis 'a chuir fios, gun i fein chuir a naird.

Rinn i mo, &c.

Ciomar a cheanuicheas mi camruig na síde,
Na 'n leig mi dhiom é tuille gu bráth ;
Ged' thig a marsant le phachda do'n thír,
Cha 'n fhaigh sinn aon sión bhios aige air dáil.

Ged' thig, &c.

Bha mho chuid stórais am phoca co-ual-lach,
 'S ged' a bhiodh buaile mhart air mo sgáth,
 'Si rinn an eu-coir a bheisid a thug uam é,
 'S tha mi fu' ghruaim 'o mhaduin Di-mairt.
 Si rinn an eu-coir, &c.

A righ nach raibh mairlich na cearna so 'n rioghachd,
 Ann fa mhuir iosail, fada 'o thráigh ;
 Is caile dhuth Raineach san cummain an iochdar,
 Chuideacha bi' do phartan nan spág,
 As caile dhuth, &c.

O R A N XX.

Oran Bein-Dourain.

I.

A N t urram thar gach bein
 Aig Bein-dourain,
 Do na chunnaic me fuidh 'n ghrein,
 Si bu bhoidhche leam,
 Monadh fadadh, réidh,
 Cuilidh 'm fuighte féidh,
 Soilleireachd an t sleibh,
 Bha mi sonruchadh,
 Doireachan nan geug,
 Coill' ann fám bi feur,
 'S foineasach an spreidh,
 Bhios a chomhnuidh ann ;
 Greadhainn bu gheal céir,
 Faoghaid air an deigh,
 'S laoghach leam an freud,
 A bha froineiseach.

'S aigeannach feur ea-trom,
 Gun mhór-chuis,
 Theid fasanda na eitidh,
 Neimh-spórsail,
 Thá mhanntal uime fein,
 Caidhliche nach treig,
 Brattach dhearg mar cheir
 Bhios mar chomhdach áir ;
 'S culuidh g'a chuir eúg,
 Duin' a dheanadh teúchd,
 Gunna bu mhaith gleús,
 Ann glac óganaich,
 Spor ann sam biodh bearn,
 Tarran air a ceann,
 Snap a bhuaileadh teann
 Ris na h orduibh i ;
 Ochdshlisneach gun fheall,
 Stoc do'n fhiodh gun mheang,
 Lotadh an damh seang,
 Is a leonadh é.

36
 'S fear a bhiodh mar cheaird,
 Riu' sonraichte,
 Dh' fhéadhnadh dhoibh gun taing,
 Le chuid scolanna ;
 Gheibhte sud re ám
 Padruic ann sa' ghleann,

Gillean as coin sheang,
 'S é toirt orduibh dhoibh ;
 Peileirean nan deann,
 Teine g'an cuir ann,
 Eilid nam beann árd,
 Theid a leonadh leo,

II.

'Si 'n eilid bheag, bhinneach,
 Bu-ghunuiche fraonadh,
 Le cuinnein geur, biorach,
 A fireadh na gaoithe,
 Gasganach, speireach,
 Feadh chreachan na beine,
 Le eagal roimh theine,
 Cha teirin i a h aonach ;
 Ge do theid i na cabhaig,
 Cha ghearin i maothan ;
 Bha finnsireachd fallain,
 'Nuair a shíneadh i h annail,
 'S toil-inntin leam tannasg,
 G'a lanngan a chluinntin,
 'Si 'g iarráidh a leannain,
 'N ám darráidh le caoi'neas,
 'S é damh a chin alluidh
 Bu gheal-cheireach feaman,

Gu caparach, ceann-árd,
 A b' fharumach raoiceadh,
 'S é chomhnuidh 'm Beinn-dourain,
 'S é colach m'a fraoinibh.

'S ann am Bein-dourain ;
 Bu mhór dhamh r'a innseadh,
 A líuthad damh ceannard,
 Tha fanntuin sas fhrí ud,
 Eílid chaol, eangach,
 'S a laoighean 'ga leantuin,
 Le 'n gasgana geala,
 Re bealach a díreadh,
 Re fraoidh choire-chruiteir,
 A chuideachda phíceach :
 'Nuair a shíneas i h iongan,
 'S a theid i 'na deannaibh,
 Cha saltradh air thalamh,
 Ach barra nan ínean,
 Co b'urrain g'a leantuin,
 A dh' fhearaibh na rioghachd ?

'S araideach, farumach,
 Carach air gríne,
 A chóisfri nach fhanadh
 Gné smal air an inntin,

Ach

Ach caochlaidheach, curaideach
 Caol-chasach, ullamh,
 An aois cha chuir tru'm orra,
 Mulad, no mí-ghion ;
 'Se shlánuich an culaidh,
 Feoil mháis, agus mhuineil,
 Bhi támhachd am bunailt,
 Ann cuilidh na fríthe,
 Le áilleas a fuireach,
 Air fásach 'n an grunnaibh,
 'Si 'n ásain a mhuime,
 Tha cumail na cíche
 Ris na laoigh bhreaca, bhallach,
 Nach meathluich na fiannta,
 Le 'n criodhacha meara
 Le bainne na cípe,
 Groiseanach, eangach,
 Le 'n girteaga geala,
 Le 'n corpanna glanna,
 Le fallaineachd fior-uisg ;
 Le farum gun ghearan,
 Feadh ghleannan na míltich ;
 Ge do thigeadh an sneachda
 Cha 'n iarradh iad aitreabh,
 'S é lag a choir'-altrum
 Bhios aca g'an dionadh,

Feadh

120
**Feadh stacan, is bhacan,
 Is ghlacaga díomhair,
 Le 'n leapaichean fasgathach,
 An taic Ais-an-tíain.**

III. *Not in 1790*

B' ionamhuin leam ag eirigh,
 San óg-mhaidin,
 Timchioll air na sleibhteann,
 'M bu chóir dhoibh bi',
 Cupal chunntas cheud,
 Luchd nan ceann gun cheíll,
 A' mosgladh gu neo-beudar,
 Mór shólasach,
 Is oscarra o'm beul,
 Tormain focair, reidh,
 'S glan an corp, 's an cré,
 Sein an dreócam ud,
 Broc-liath chorrrach eild',
 An lod g'a loireadh theid,
 Cuid g'a h araid fhein,
 'Nuair bu deonach lea'.

136
 'S annfa leam 'nuair theid,
 Lad air chrónanaich,

No

Na na th' ann an Eirinn
 Do cheolmhaireachd.
 'S binne na gach beus
 Anail mhic an fhéidh,
 A' lannganuich air eudan
 Beinn-dourain ;
 An damh le bhúireadh fein,
 Tigh'n a grunnd a chléibh,
 'S fhad' a chluinnt' a bheuchd
 Ann ám tóifeachaidh ;
 An t agh a's binne geum,
 'S an laogh beug 'na deigh, *α*
 Freagraidh iad a chéile
 Gu deóthasach.

Plosc-fhúil mheallach, gheur,
 Gun bhonn glóinin innt' ;
 Rosg fuidh mhala léith
 Cumail seoil orra ;
 Goisiche maith treun,
 Bu bheothaile a theid,
 Air thoifeach an treud
 A bha dóchasach.
 Cha raibh coir' a'd' cheum,
 'S cha raibh moill' a'd' leum,

Cha raibh deire réis
 Aig an t seorsa fin ;
 'Nuair bheireadh tu steud ;
 'S nach sealladh tu d' dheighi,
 Cha b' aithne dhamh fein
 Co bhiodh cóimhluath riut.

168

148

20 68

creuileas

Cha b'aithne dhamh co leanadh i
 Do dh'fhearuibh na Roinn-eorpa,
 Mur faiceadh é deadh ghean orra,
 'S tigh'n farasda 'na eo' - dhail,
 Gu faiteach bhi 'na h-earalas,
 Tigh'n am faigse dhi mun caruich i,
 Gu faicilleach, gle earraigeach,
 Mu'm fairich i 'ga cóir é ;
 Feadh shlochd, is ghlaic, is chamhanan,
 Is chloch a dheanadh solach air,
 Bhi beachdail air an talamh,
 'S air a' char a thig na neoil air ;
 'S an t asdar bhi 'ga tharruing air
 Cho-macanta 's a b' aithne dha,
 Gu'n glacadh é ga h-aindeoin i
 Le h-anabharra feóltachd ;
 Le túr, gun ghainne baralach,
 An e súil a chuir gu danasa,

168

A'

Gu e

A' stiúbhra' na du'-bannaiche,
 'S a haire ri fear cróice ;
 Bhiodh rúdan air an tarruing
 Leis an lúbt' an t iaruṇ-earra,
 Bheireadh ionnuidh nach biodh mearachdach
 Do'n fhear a bhiodh 'ga feóladh ;
 Spor úr an déis a teannachadh,
 Buill' uird a' sgailceadh daingean ris,
 Cha diúlt an t frad, 'nuair bheanas i
 Do'n deannaig a bha neónach :
 'Sé 'm fúdar tioram teann-abaich
 Air chúl an asgairt ghreannaich,
 Chuireadh smúid ri acfuin mheallanaich
 A' baraille Nic-Cóiseam.

'Si 'n teachdoire bha deallasach
 Nach mealladh é 'na dhóchas,
 'Nuair a lasadh i mar dhealanach,
 Gu fear-eigin a leónadh :
 Gu filteach leis na peileirean,
 Bhiodh luchd nan luircneadh sbeireacha,
 'S nan bus bu tirme bheileanaich,
 Gun mheilliche, gun tóicean.
 'S é camp na craige-seiliche
 Bha ceannsalach 'nan ceireannaibh ;
 Le aingealtais cha teirinn iad
 Gu eircar' as an cólas,

Mur ceannsaichead iad deireasach,
 Re ám an críche deireannaiche,
 Tabhunnaich le deifir
A bhi teilin air an tóirach ;
 Gun channtaireachd, gun cheilearachd,
 Ach dranndail chonn a' teilleis ria,
 A ceann a chur gu peirealais
 220 Aig eilid Beinne-dourain. /

Wlar V. 1790 - 96

Tha 'n eilid ann san fhrí
 Mar bu chóir dhi bhi,
 Far am fuigh i millteach
 Glan-feórnaineach :
 Bruchorachd is cíp,
 Luisean am bi brigh,
 Chuireadh sult is igh
 Air a lóineinibh.
 Fuaran ann 's am bi
 Biolaire gun dith,
 'S milse lea' na 'm fion,
 'S é gu'n óladh i.
 Cuiseagan is riasg,
 Chinneas air an t-sliabh,
 B' annsadh lea' mar bhiadh
 234 Na na fóghlaichead.

'S ann do'n tiochd-an-tír
 A bha sóghar lea',
 Sobhrach is eala-bhi
 40 'S bara neónagan :
 Dobhrach bhallach, mhín,
 Ghobhlach, bharrach, shliom,
 Lóintean far an cinn
 I 'na móthraighean.
 Súd am pórsan bídh
 Mhéudaicheadh an clí,
 Bheireadh iad a níos
 Ri ám dó-lith'chean :
 Chuireadh air an druim
 Brata faille cruinn,
 Air an carcais luim
 Nach bu lódail.

B' é sin an caidreamh grinn
 Mu thrá' nóine,
 'Nuair a thionaladh iad cruinn
 Ann fa' ghlómuin :
 Air fhad 's gu'm biodh an oidhch',
 Dad cha d' thigeadh ribh,
 Fasgadh bhun an tuim
 B' áite cómhnuidh dhuibh.

Leapaichead

Leapaichean nam fiadh,
 Far an raibh iad riamh,
 Ann aonach farfaing fial,
 'S ann am mór-mhonadh.
 'S iad bu taitneach fiadh,
 'Nuair bu daithíte am bian,
 'S cha b'i 'n airc am miann,

268 Ach Beinn-dórain.

Siebhal VI.

A bheinn luiseanach, fhailleanach,
 Mheallanach liontach,
 Gun choi'-meas 'ga falluing
 Air thalamh na Criosd'achd ;
 'S ro-neónach tha mise,
 Le bóidhchead a fliosa,
 Nach 'eil cóir aic' ann ciste
 Air tiotal na rioghachd :
 'S i air dúbladh le gibhtibh,
 'S air lúisreadh le miosaiibh,
 Nach 'eil bichiont' a' bristeadh
 Air phriseanaibh téire :
 Lán trusgan gun deircas,
 Le usgruichean coille,
 Bar-guc' air gach doire,
 Gun choir' ort r'a innseadh ;

284

Far an uchd-ardach coileach,
 Le shriutaichibh loinneil,
 'Seoin bhuchalach bheag' eile
 Le'n ceileisibh lionmhor.
 'S am buicean beag sgiulta,
 Bu sguibealt' air gríne,
 Gun sgiorradh gun tubuist',
 Gun tuisleadh gun diobradh,
 Crodhanach biorach
 Feadh coire 'ga shireadh,
 Feadh fraoich agas firich,
 Air mhireadh 'ga dhíreadh ;
 Feadh rannoich is barraich
 Gu'm b' arайдeach inntinn,
 Ann an íosal gach feadain,
 'S air áirde gach creagain,
 Gu mireanach, beiceafach,
 Easgonach sínteach.
 'Nuair a theid é 'na bhoile
 Le clisge fa' choille,
 Is é ruidh feadh gach doire,
 Air dheireadh cha bhi é.
 Leis an eangaig bu chaoile
 'S é b' ea-truime sínteag,
 Mu chnocanaibh donna.
 Le ruidh dara-tomain,

'S é togairt ann coinniúimh
Bean-chomuinn os 'n iofal.

320 Tha mhaoisleach beag bhranngach,
Sa' ghleannan a chómhnuidh,
'S i fuireach san fhireach
Le minneinean óga:
Cluas bhiorach gu claisleachd,
Súil chorragh gu faicinn,
'S i earbsach 'na casaibh,
Chur seachad na móintich.

Ge do thig Caoilte 's Cuchullin,
'S gach duine do'n t seórs' ud,
Na tha dhaoine 's dh' eachaibh,
Air fasta' Righ Dérsa,
Nan tearnadh a croícean *as skin*
O luaithe 's o lasair,
Cha chual' is cha 'n fhac' i,
Na ghlacadh r'a beo i;
'S i grad-charach, fad-chosach,
Aigionnach neónach,
Geal-cheireach gasganach,
Gealtach roi' mhadadh,
Air chaislead na leachdair,
Cha saltradh i cómhnard,

'Si noigeanach, groigeasach,
 Gog-cheannach, sörnach :
 Bior-fhúileach, sgur-fhúileach,
 Frionasach, furachair,
 A fuireach' fa' mhonadh,
 Ann do thuinich a seórsa.

VII.

B'i fin a' mhaoisfleach luaineach,
 Feadh óganan ;
 Biolaichean nam bruach
 'S áite-cómhnuidh dh'i,
 Duilleagan nan craobh,
 Bileagan an fhraoich,
 Criomagan a gaoil,
 Cha b'e 'm fótrus.
 A h aigneadh ea-trom suairc,
 Aodhach ait gun ghruaim,
 Ceann bu bhraise, ghuanaiche,
 Ghóraiche ;
 A' chré bu cheanalt' stuaim,
 Chalaich i gu buan
 Ann gleann a' bharaich uaine
 Bu nófaire.

'S tric a ghabh i cluain
 Sa' chreig mhóir,
 O'n is miofail leatha bhí luan
 360 Is a dhómhnach ann :
 Pris ann dean i suain
 Bichionta m'an cuairt,
 A bhristeas a' ghaoth tuath,
 'S nach leig deo orra,
 Am fasgadh doire-chró,
 Ann taiceadh ris an t sróin,
 Am measg nam faillean óg
 Is nan cósagan.
 Masgadh 'n fhuarain mhóir,
 370 'S é pailte gu leór,
 'S blasda lea' na bheoir
 Gu bhi pót orra.

Deoch do'n t fruthan uafal
 R'a ól aice,
 Dh' fhágas fallain fuasgailteach
 Ogail i :
 Grad-charach ré uair,
 'S eathlamh bheir i cuairt
 'Nuair thachaireadh i'n ruaig
 380 'Sa bhiodh tóir orra.

'S mao-bhuidh daitht' a sruagd,
 Dearg a dreach is a tuar,
 Is gur a h iomadh buaigh
 Tha mar chómhluath orra ;
 Fulangach air fuac,
 Is i gun chum' air luathas ;
 Urram claireachd cluas
 Na Rinn-Eorpa dh'i.

Craonluath VIII. last Part

'S O ! b'ionmbuinn le fir cheanalta,
 Nach b'aithnealach mu spórsda,
 Bhi timchioll air na bealaichibh
 Le fearalachd na h-éige :
 Far am bi na féidh gu farumach,
 'S na fir 'nan deigh gu caithrireach,
 Le gunna bu mhaith barrandas
 Thoirt aingil 'nuair bu chóir dhi ;
 'S le cuilean foirmeal togarrach,
 'G am biodh a stiuir air bhogadan,
 'S é miol'airteich gu sodanach
 'S nach ob é dol 'n an cómhádhail ; 1400
 'Na fhurbuidh láidir cosgarrach,
 Ro-inntinneach, neo-fhoiseanach,
 Gu guineach, sgiamhach, gob-easgaidh

San obair bh' aig a sheórsa ;
 'S a fhrioghan cuilg a' tog'ail air,
 Gu maidheach, gruamach, doi-chiallach,
 'S a gheanachan cnuasaichd fosgait',
 A' comh-bhogartaich r'an sgórnán.

Gu'm b' arайдeach a' charachd ud,
 410 'S bu chabhagach i 'n cómhnuidh,
 'Nuair a shíneadh iad na h ionganán
 Le h athghaoraid na móintich ;
 Na beanntaichean 's na bealaichean
 Gu'm freagradh iad mac-thalla dhuit,
 Le fuaim na gairme gallanaich
 Aig farum a' choin rómaich :
 'Gan tearnadh as na mullaichibh
 Gu linnichean nach grunnaich iad,
 'S ann a bhitheas iad feadh na tuinne
 420 Ann san luineinich is iad leointe,
 'S na cuileinean gu' fulasgach
 'G an cumail air na muneilibh,
 'S nach urrain iad dol tuilleadh as,
 Ach fureach, 's bhi gun deó annt'.
 'S ge do thubh'rt mi beagan riu,
 Mu'n innisinn uile an dleasdanás orra,

Chuirteadh

Chuireadh iad a' m' bhreisidh mi
De deisimearachd chómhraidh.

IX. 1790. 105

'S am mona' farfaing faoin
Glacach, frónagach ;
Lag a' choire fhraoich.
Cuid bu bhóidhche dheth.
Sin am fearan caoin
Air an d'fhás an aoidh,
Far am bi na laoigh
'S na daimh chróicach ;
Is é deisearach re gréin,
Seasgoireach g'a reir,
'S neo-bheag air an eildeig
Bhi chómhnuidh ann.

Leannan an fhir léith,
Is farumaiche ceum,
Nach iarradh a' chléir
A thoirt pósaidh dhoibh.

'S glan fallain a cré,
Is banail i 'na beus ;
Cha raibh h anail breun,
Ge b' é phogadh i.

left out in 1790
106

'S é 'n coire chofainn gaol

450 A h uil' óganaich,
 A chunna' riamh a thaobh,
 'S a ghabh eolas air :
 'S lionmhор feadan caol
 Air an eirich gaoth,
 Far am bi na laoich
 Cumail cómhdhalach.
 Bruthaichean nan learg
 Far am biodh greidh dhearg,
 Ceann-uithe gach sealg
 460 Fad am beo-shlaint' ;
 Is é lán do'n h uile maoin,
 A thig amach le braon ;
 Fáile nan fúgh-craobh,
 Is nan rósan ann.

Gheibhte tachdar éisg

Air a córsa,
 Is bhi 'gan ruidh le leus,
 Ann sna mór-shruithean ;
 Mordha cumhann geur,
 Le chrann giuthais shein,
 Aig fir shubhach, threubhach,
 'Nan dórnáibh :

472

Bu

'Sa'

Bu sholasach a' leum
 Bric air buinne-reidh,
 A' ceapadh chuileag ea-trom
 'Nan dorlaichean.
 Cha 'n'eil muir no tir
 A' bheil tuille' brigh
 'S tha feadh do chrich
 Air a h-orduchadh.

X.

W. back in 1790

Bu ghrinn leam am pannal
 A' tarruing ann órdugh,
 A' díreadh le farum
 Ri carraig na fróine.
 Eidir sliabh craobh-na-h-aipnis,
 Is beul choire-dhaingein
 Bu bhiadhchar greidh cheann-ard
 Nach ceannnaich am pór-san;
 Dá thao' choire-rannoich
 Mu sgéith fin a' bhealaich,
 Coire reidh Beinn-Achala-dair
 Is thairis mu'n chon-n-lon:
 Air lurgain-na-laoidhre
 Bu ghreadhnach a' chóisri,
 Mu lárach-na-feinne
 'S a' chraig sheilich 'na dheigh fin,

496

Far

Far an cruinnich na h-aildean,
Bu neo-speiséal mu'n fhóthlach :
'S gu'm b'é 'n aithir is an aoibhneas,
500 Bhi faicheachd air réidhlein,
A' comh-mhacnus ri chéile,
'S a' leumnaich feadh móintich ;
Ann am pollachaibh daimseir
Le sodradh gu meamnadh,
Gu togarrach mearrachdasach,
Ain-fheasach górách.

'S cha bhiodh íot air an teangaídha
Tao' shios a' mhill-teanail,
Le fíon-uillt na h-Annaid,
570 Blas mealá r'a ól air :

Sruth bríoghmhar geal tana,
'S é síothlagh roimh 'n ghaineamh ;
'S é 's milse na 'n cainneal;
Cha b' ain-eolach òirn' é.
Súd an íoc-fhlainte mhairtheann,
A thig á íochdar an talamh,
Gheibhte lionmhoireachd mhaith dhith
Gun a cheannach' le stòras ;
Air fáruin na beinne
570 Is dáicheala sealla',

A' dh'fhás ann sa cheileanach
 A' bheil mi 'n Rinn-Eorpa ;
 Le gloinid a h-uisge,
 Gu mao-bhlasda brisg-gheal ;
 Caoin, caomhail, glan, measail,
 Neo-mhisgeach re pót' air :
 Le fuaranaiibh grinne
 Am bun gruamach na biolair',
 Cóineach uaine mu'n iomall,
 Is iomadach seórsa.
 Bu ghlan uachdar na linne,
 Gu neo-bhúaireafach milis,
 Tighn' na chuartaig o'n ghrinneal
 Air flinnein Beinn-dórain.

Tha leith-tao' na leachdain
 Le mais' air a cómhdach ;
 'S am tri'-choirean creagach
 'Na sheafamh g'a chóir sin.
 Gu stobanach, stacanach,
 Slocanach, laganach,
 Cnocanach, crapanach,
 Caiteanach rómach ;
 Pasgainneach, badanach,
 Bachlagach, boidheach : 544

A h aiseiridhean corrach,
 'Nam fásraichibh mollach;
 'Si b'asadh dhamh mholladh,
 Bha sonas gu leoir orra :
 Cùigeanach, gucagach,
 550 Uchdanach, cómhnrach;
 Le díthean glan ruiteach,
 Breac mífleanach fultmhor :
 Tha 'n fhri air a busgadh
 San trusgach bu chóir dh'i. 554

1790 482 lines

O R A N XXI.

Oran do Chéile.

I.

A Mhárai bhán óg, 's tu 'n óigh th'air m'aire,
 Re'm bheo bhi far am bithinn fhein ;
 O'n fhuair mi ort cóir cho-mór 's bu mha'leam,
 Le pósadh ceangailt' o'n chléir,
 Le cúmhanta teann, 's le banntaibh daingean,
 'S le snaim a dh'fhanas, nach tréig :
 'S é t fhaotain air láimh le grádh gach caraid
 Rinn fláinte mhairtheann a'm' chré.

'Nuair

II.

'Nuair bha mi gu tinn 's mi 'n cinnseal lean.
 Gun chinnt co theannadh ríum fhein, [nain,
 'S ann a chunna' mi 'n óigh air bord tigh-leanna,
 'S bu mhóthar ceanalt' a beus :
 Tharruing mi suas ria, 's fhuair mi gealladh
 O'n ghrúagaich bhanail bhi 'm reir :
 'S misé bha aobhach t fhaotain marrum,
 'S crobh-laoigh a' bharain a'd' dheigh.

III.

Maduin Di-luain, ge buan an t slighe,
 'Nuair għluais mi ruidhinn mar ghaoth,
 A dh' fhaicinn mo luajidh 's rud uainn' nar di-
 Nach dual da rithist gu'n sgaoil ; [thist
 Thug mi i 'n uaigneas uair a bhruithinn,
 'S ann fhuair an inghean mo għaol, [eadh
 Is chluinneadh mo chluas an fhuaim a bhith-
 Aig luathas mo chroidhe ri 'm thaobh.

IV.

'N sin 'nuair chuir Cupid an t uldach a'm'
 G'a shaighdean corranach caol, [bhroileach,
 A dhrúith air mo chuislean, a chuir luchd air
 mo choluinn,
 Leis an do thuit mi ge b'oil leam 's gu'n d'aom,
 Dh' ianis

Dh'innis mi sgeul do'n té rinn m' acain,
 Nach leigh a chaisgeadh mo ghaojd; [tāoibh]
 'Sé leighis gach creuchd, i fhein le feantan
 A theachd réidh a'm' ghlacaibh mar shaoil.

V.

Bheir'inn mo phóg do'n óg-mhnaoi shomult',
 A dh' fhás gu boinneanta, caoin,
 Gu mí'leant, cómhnard, seócail, foinneamh;
 Do chómhradh gheibh mi gu faor.
 Tha mi air sheól gu leoir a'd' chomain,
 A mhóid 'fa chuir thu gu faoin
 Do m' smaointean górách, próis nám boirean-
 'S cóir dhamh fuiréach le h aon. [nach,

VI.

Chuaidh mi do'n choill' ann raibh croinn as
 Bu bhoiigeil sealladh mu'n cuairt, [gallain,
 'S bha mianas mo shúl do dh'fhiúran barruicht'
 Ann dlú's nam meangana suas,
 Geug fu' bhlá' o bár gu talamh,
 A lúb mi farrasda nuas :
 Bu doilich do chách gu bráth a' gearradh,
 Is é 'n dán damh 'm failleán a bhuaín.

Shuidhich

VII.

Shuidhich mi lón air fior-uisg tana,
 'S mi strí 'gá tharruing air bruaich,
 'S thug mi le sgríob air tir a' ghealag,
 'S a líth mar eal' air a' chuan ;
 'S toilicht' a dh'fhag é 'n lá sin m' aigne,
 An roinn a bh'agam san uair ;
 B'i coi'meas mo cheud mhna' reult na maidne,
 Mo chéile codail 's mi 'm shuain.

VIII.

'Sé b'fhasan leat riagh bhi ciallach banail
 Ri gniomh, 's ri ceanal mna-uaisl' ;
 Gu páirteach, báigheal, blá', gun choire,
 Guá ghíomb, gun ghoinne, gun chruas,
 Gu déirceach, daontach, faoilidh, farrusd',
 Ri daoine fanna, boc', truagh ;
 Is tha mi le'd' sheól, ann dóchas ro-mha',
 Gur lón a d' anam do dhuais.

IX.

Chuir mi air-thús ort iúl as aithne,
 Le fúgra' ceanalta, suaire,
 'S 'nuair theannain riut dlú', bu chúraidh' d'
 Na úbhlán meala 'gam buain :

[anail

Cha

Cha bhiodh sgeul rúin air grunnd mo stamaic,
 A b' fhé, nach mealladh i uam ;
 Nan cuireadh i cùl rium 's diulta' baileach,
 Bu chúis damh anart as uaigh,

X.

'Siann thog i mi 'm pris o'n tiom fo'n uraidd,
 An ní 'san urrain a fhuair,
 'Sguab do'n íre fhíor-ghloin chruineachd,
 An síol a's urramach buaidh.
 Sin na chuir mi co-ríomhach umad ;
 Bha d' inntin bunailteach buan :
 Líonadh do sgiamhachd miann gach duine,
 Ann dreach, fiamb, ann cumachd, 's ana
 fnuagh.

XI.

Do chuach-fhalt bán air fás cho-barail,
 'Sa bhár lán chamaig as dhual ;
 T aghaidh ghlan, mhálta, nárach, bhanail,
 Do dhá chaol mhalaidh gun ghrúaim ;
 Súil ghorm, kontach, mhín-rosg, mhéallach,
 Gun díth cur fal' ann a'd' ghrúaidh,
 Deud geal iobhraidh díonach, dairgean,
 Beul bídh nach canadh ach stuaim.

A Slanayair sedoblock "Shúibhladh
 1790
 Do báricodul blath xi,

piasmh orn-hantur XII.

Shiúbhladh tu fásach áiridh glinne
 'San áit' an cinneadh an spréidh,
 G' am bleothan mu chró, 's bhi chóir na h iannis,
 Laoigh óg a' mireadh 's a' leum ;
 Cha mhoifa do lámh 's tu láimh re coinnil
 Na 'n feómar foilleir ri gréin,
 A' fuaidheal 's a' faithmeadh bhann as phionar,
 Ann ám chur grinnis air greus.

XIII.

Do chneas mar an éiteag glé-ghlan, fallain,
 Corp seamh mar chanach an t fleibh ;
 Do bhráigh co-mhín, 's do chiochan corrach
 Is iad líontach, soluist le chéil' :
 Gaoirdeine tlá' geal lámh na h ainnir,
 Caol mheoir, glac thana, bas réidh ;
 Calpa deas úr, troigh dhlú' 'm bróig chuimir
 Is lúthar inealta ceum.

XIV.

'S ann shuair mi bhean chaoin aig taobh
 Mhám-charaidh,
 'Sa gaol a'm' mhealladh o'm chéill' ;
 Bha do chroidhe dhamh saor, 'nuair dh'fheud
 mi tharruing ;
 Cha b'fhaoin damh bhar'ail bhi d' reir :

'S ioma' fuil uasal, uai'reach, fharumach,
 Suas ri d'scheann-aghaidh fhein,
 Gad' chumail am pris an Righ's MacAilein;
 'S tu thiol nam fear a bha 'n Sléit'.

XV.

'S nam faighinn an dráft do cháramh daingean
 Ann áite faluich o'n eug ;
 Ge d' thigeadh é d' dháil, as m' fhágail falamh
 Cha b' áill leam bean eil' a'd' dheigh :
 Cha toir mi gu bráth dhuit dranndan teallaich,
 Mu'n árdaich aileag do chléibh,
 Ach rogha' gach márain, grádh as furan,
 Cho-blá' 'fa b'urrain mo bheni.

XVI.

Dheanuinn duit ceann, as crann, as arrachd,
 Ann ám chur ghearran ann eil,
 Is dheanainn mar chách air tráigh na mara,
 Chur áird air mealladh an eisg :
 Mharbhainn duit geoidh, as róin, as eala,
 'S na h eoin air bharra nan geug,
 'S cha bhi thu ri d' bheo gun feól air aran,
 'S mi chómhnuidh far am bi féidh.

ORAN

O R A N XXII.

Oran do leanabh-altrom.

I SEABAL óg an ór-fhuilt bhuidh,
 Do ghruai' mar rós, 's do phóg mar ubhall,
 Do bheul dreachmhór meachair grinn,
 O'm fuighte na h órain cheólmhór bhinn.

'S tu 's gloine 's is cannaiche bhanaile snuadh,
 Gur deirge na'n t suthag an rutha' tha d'
 ghruaidh,
 Do mhín rosg líontach, shíobhailt, shuairc,
 Gnúis mhálta, nárach, lán do stuaim.

'S é coslas na h ainnir an eal' air an t fnámh,
 Do chneas mar an canach co-cheanalta thlá',
 Do chíochan corrach air bhroileach geal bán,
 Do bhráigh mar ghrian, 's do bhian mar
 chnaímh.

Do chuach-fhalt bachallach, cas-bhuidh, dlú',
 Gu h amlagach, daithte, lán chaisfreag is lúb,

S.

'Na

'Na chiabhanaibh gleachdach am pleata' gu dñi,
Air sniamh gu léir mar theuda-ciuil.

'S ioma' fuil uasal gun truaille', gun tair,
Tha togail 'na stuaidheanaibh suas ann ad
bhár, [s gach blár,
Clann Dómhnaill a'chruadail fhuair buaigh ann
Gus an d' thain' an latha suarach thugadh uath'
an deas lámh.

'S ban-Chaimbeulach dhíreach an ríbhinn
dheas óg, [tha beo;
Cha stríochdadadh do dhílsean a luchd míoruin
'S gach car tha dol diotsa ga d' shior-chur am
móighd, [nan fról.
'S thu theaghlaich an Iarla shliochd Dhiarmaid

Tha Cinneadh do shean-mhath'r mór ainmeil
gu leoir, [toir;
Na Camronaich mheamnach bu gharg air an
'S iomadh áit' ann s'na dhearbh iad le fear-
ghleus an dórn, [Dheórs'.
Bhi marbhtach le'n armachd air dearganaich

'Si 'n ainnir bu taitních' a bh' ac' ann a stír,
A thachair bhi agam 'ga h altrom le cích;

'Nuaill

'Nuair a sheasas i fathast air faidhir an righ,
Bi'dh ioma' fear-fearainn a' faraid, Co i?

Gruagach gheal, shomulta, shoilleir gu leoir,
'Si fínealta foinneamh, gun chroma', gun sgeòp;
Calpa deas coslach, a choisicheadh ròd,
Troigh chuimir, shocair, nach dochuinn a' bhròg.

'S maith thig dhuit san fhasan gún daithte
do'n t fròl, [chóir,
Le staidhs 'ga theannadh cho-daingean 's bu
Fainneacha daoimein air roinn gach meoir,
Bi'dh rufles is ruibein air Iseabail óig.

ORAN XXIII.

Oran gaoil.

'S A Mhárai bhán gur bar'ail thu,
 'S gur barraicht' air gach seòl thu,
 Ó'n thug mi gaol cho-daingean duit,
 'S mi t fharaid ann s gach còmh'ail :
 'S earbsach mi a d' cheanaltas,
 'S na fhuair mi cheana d' chómhradh,
 Nach urrain cách do mhealladh uam
 'N déis do gheallaidh dhamh-sa.

'S chuala mi mar shean-fhocal
 Mu'n darach, gur fiodh còr é,
 'S gur geinn dheth fhein 'ga theannachadh
 A spealtadh é 'na òirdnibh :
 'S mi 'n dúil, a reir na h eallaidh sin,
 Gur maith leat mi bhi d' sheórsa,
 Nach tréig thu mi, 's gu 'm fuigh mi thu
 Le bannaibh daingean pòsaidh.

'S é chum an raoir mi m' aithreachadh.

An spéis a ghabh mi òg dhiot;

Bha smaointean tric air m' aithre-se.

Mu'n ainnir a's fhearr fóghlum:

Cha 'n 'eil cron r'a áireamh ort,

O' d' bhárr gu fáil do bhròige,

Ach ciallach, fialaidh, fábhорach,

Air fiamh do gháire 'n còmhnuidh.

'S do chúl daithte lán mhaiseach.

M' an cuairt a d' bhráigh 'n órdugh,

Air sniamh, mar theuda clársaithe,

'Na fháinneachaibh glan nósar:

Gu líth-dhonn, pleatach, sár-chleachdach,

Gu dosach, fásmhar, dómhail,

Gu lúbach, dualach, bachlach, guairseach,

Snasmhor, cuachach, ór-bhuidh.

Tha t aghaidh nárach bhanail,

Dá chaol mhaluidh mar ight eoin ort;

Rosga réidhe fallaine,

'S dá shúil ghorm mheallach mhóthar:

Do ghruaidh mar chaoran meangain,

A thug barrachd air na rósan;

Do 'dheud geal dreachmhòr meachair grinn,

'S do bheul, o'm binn thig óran.

Tha

Tha do phóg mar úbhlan gáraidh,

'S tha do bhráigh mar an neoinein ;

Do chiochan líontach mulanach,

'S an sít 'g an cumail cómhnaid :

Corp seamh, geal, gneadhail, furanach,

Deadh-chumachdail, neo-spórsail ;

Do chalpa cruinne, lúthora,

'S an troigh nach lúb am feoirnein.

'S é 'm fáth mu'm biodh tu talach orm,

Gur ro-bheag leat mo stóras :

'S bha dá-rud-dheug a' tarruing uam

Na thionail mi do phórzan..

Bhiadh ól, is féisid, is banais ann ;

Bha ceól, is beus, is ceannachean,

An fhéill, 's na gibhte leannanachd,

An amайдeachd 's an óige.

'S a nis' nam faighinn marran thu,

Cha leanainn air an t-seól sin ;

Ga'n deanainn áiteach' fearainn,

Is crobhs bainne chur mu chró dhuit ;

Mharbhainn iasg na mara dhuit,

'S am fiadh sa' bhealach cómhlúath

Le gunna caol nach mearachdaich,

'S a mhealladh fear na croice.

'S mór an gaol a ghabh mi órt
 Le ro-bheagan a d' eolas,
 'S mi 'n dúil gur tu bu leannan dhamh,
 'S nach mealladh tu mi m' dhóchas :
 Ge d' bhiodh am bás ann caraibh dhamh,
 Gun bhar'ail re tigh'n beo uaith,
 'S é dh'fhágadh flán mi 'n righbhin mhálta,
 Márai bhán o Lóch-lairig.

O R A N XXIV.

Oran fúgraídh.

'S i 'n inghean mo ghaoil
 An inghean donn óg ;
 Nam biodh tu ré in' thaobh,
 Cha bhithinn fo bhrón.
 'Si 'n inghean mo ghaoil
 An inghean donn óg.

'Si Márai Nic-Neachduin
 Is dáicheile pearfa,
 Ghabh mis' uiread bheachd ort

Ri neach tha beo.

'Si 'n inghean, &c.

'Nuair sheallas mi t eudan,
 'S mi 'n coinneamh ri t fhaotain,
 Gur maith leam nam feudainn
 Bhi daonan a'd' chóir.

'Si 'n inghean, &c.

O'n a thug thu dhamh gealladh,
 'S ann duitse nach aithreach,
 'S cha 'n fhaic iad thu 'n ath-bhliadh'n
 A'd' bhan-araich bhó.

'Si 'n inghean, &c.

Cha d' theid thu do'n bhualidh,
 A bhleothan cruibh ghuail-fhionn ;
 Cha chuir thu ort cuaran,
 'S gur uallach do bhróg.

'Si 'n inghean, &c.

Cha 'n fhoghnadh le m' chruinneig,
 A' bhuarach no chuinneag,

'S cha chluinnear gu'n cumadh tu

Cuman a'd' dhorn.

'Si 'n inghean, &c.

Cha d' theid thu Bhad-odhsair

A leigeadh nan gabhar,

'S minn bheag as an diaigh

'G an deothal mu'n chró.

'Si 'n inghean, &c.

Cha leig mi thu 'n fhireach

Thoirt a' chruibh as an innis,

Air eagal na gillean

Bhi fireadh do phóg.

'Si 'n inghean, &c.

Cha taobh thu duin'-uasal,

'S cha 'n áill leat am buachaill',

'S cha 'n fheairde fear-fuatain

Bhi cruaidh air do thóir.

'Si 'n inghean, &c.

Cha taobh i fear idir,

Air eagal mo thriobloid;

'S cha toilich té mise

Ach isle le deoin.

'Si 'n inghean, &c.

'S i ríghbhín a' bhaile
 Tha síor-thigh'n air m' aire ;
 Nam b'i rachadh marrum,
 Cha d' fharraid mi stór.

'Si 'n inghean, &c.

Bheir mis' thu Dhún-eudan
 A dh'iunnfacha' beurla,
 'S cha 'n fhág mi thu t éigin
 Ri spréidh an fhír mhóir.

'Si 'n inghean, &c.

A 'n inghean na gruaige,
 Cha chreidinn ort tuailloq ;
 O'n a tharruing mi suas riut,
 Cha 'n fhuath leam do sheól.

'Si 'n inghean, &c.

'S é mheudaich mo ghaol ort
 Gu'n d' fhas thu cho-aobhach,
 'S gu'n leumadh tu daonan
 Cho-eutrom 's na eoin.

'Si 'n inghean, &c.

'Si 'n togarrach laoghach
 A thogainn mar roghuinn,

Nam

Nam bithinn a' taoghal-

San tigh am bi'n t ól.

'Si 'n inghean, &c.

Gu'm b' fheairde daoin'-uaisle

'N ám thionnda' nan cuach thu,

A thoirt luineagan-luaidh dhoibh

Mu'n cuairt air an stóp.

'Si 'n inghean, &c.

'S leat urram an damhsaídh,

'S an fhidheal 'na teann-ruidh ;

Bu chriodhal fan ám thu,

'S an dráim air a' bhórd.

'Si 'n inghean, &c.

'S tu fhreagradh gu h innealt'

Am feadan 's an ribheid,

A sheinneadh gu fileanta

Ruidh-leumnaich ceoil.

'Si 'n inghean, &c.

'S tu thogadh mo spiorad,

Nuair a theid thu air mhireadh,

Le d' cheileiribh binne,

'S le grinneas do bheoil.

'Si 'n inghean, &c.

Leis na ghabh mi do cheisf ort

Am madain 's am feasgar,

Gu'n deanainn riut cleasachd.

Is beadurra gu leoir :

'Si 'n inghean, &c..

Dheanainn riut furan

Am bliadh'n' is an uraidh,

Bu dócha na'n t vireasbhuidh,

Tuill' as a' chóir.

'Si 'n inghean, &c..

O R A N XXV.

Oran do chaora a fhuaradb a ghibbt o mhnaid
uasail áraid.

HEM o, ho io, ho ro-chaora cheann-fhion,
Hem o, ho io.

'S a' chaora fhuair mi o Shiúsaídhl,

Gun an cún' a dhol g'a ceannach ;

Hem o, &c..

Gu'm bu flán do'n t fár-mhnaei uasail,
O'n d'fhuaradh a' chaora cheann-fhionn :

Hem o, &c.

Cuimhnichidh mi do dheoch-fláinte
Sa' h uil' áit' ann ól mi drama.

Hem o, &c.

Chaora tháinig a Coir'-uanain
Páirt g'a suanaich mar an canach :

Hem o, &c.

Bha cuid dhith air dhath-na carnaid,
'S cuid eile mar bhár na bealuidh ;

Hem o, &c..

'S ánn bu cholsach ris an t síde
Caora mhín nan casa-geala.

Hem o, &c.

'S iomadh cuileag chun an íasguich,
Tháinig riamh as a cùl cannach :

Hem o, &c.

Cungaigh mháith nam breacan daora
Ann s a h uile taobh g'a falluing ;

Hem o, &c.

Cuiridh iad i air na cláduibh,
'S áluin i 'nuair theid a tarruing.

Hem o, &c.

'S i bu mholaiche na 'n líon
Is fhearr tha cinntinn aig na Galluibh.

Hem o, &c.

Bhiodh aice dá uan sa' bhliadhna,
'S bha h uile h aon riamh dhiubh fallain;

Hem o, &c.

'S 'nuair a thigeadh míos roimh Bhealltuin,
B' sheairde mi na bh' aice bhainne;

Hem o, &c.

Chumadh i rium gruth is uachdar,
Air fhuairidh's g'am biodh an t earrach :

Hem o, &c.

Dh' fhoghnadh i dhamh fad an t samhruidh
Chumail annloin rium is aran.

Hem o, &c.

Cha raibh leithid chun an eadruidh
Am fad is freagradh do MhacAilein.

Hem o, &c.

Bhiodh i air thoisearch an t sealmhain,
A' tighinn 's a' falbh o'n bhaile.

Hem o, &c.

'S mise fhuair an sgobadh creachuidha
'N la a leag iad i san ranuich :

Hem o, &c.

'S tric tha mi 'g amharc an áit'
Ann raibh i bláth, 's i call a fola :

Hem o, &c.

'S ann san fhraoch aig taobh Uillt-ghartain,
Rinn i 'n codal as nach d' fhairich :

Hem o, &c.

'S diomach mj dø'n ghile-mhártuin
Bha cho'-dána 's dol 'na caruibh.

Hem o, &c.

Feuduidh na h eunlaith bhi róichdeil
Ag itheadh a feóla 's a faille :

Hem o, &c.

'S cha 'n 'eil eun a laidh air fulachd
Nach raibh umad ann an cabhaig.

Hem o, &c.

Am fear ruadh a chuir gu bás i
Thug é páirt dhith chum na garuidh.

Hem o, &c.

'Nuair a nánuig mis' an ár-fhaich',
Cha raibh láthair dhiot ach faileas ;

Hem o, &c.

Bha na cnaimhean air an lomadh,
Is bha 'n qlan air a pealladh.

Hem o, &c.

O'n a chaill mi 'nois mo chaora,
'S colsfach a m' eudach bhi tana :

Hem o, &c.

Cia leis a nítear dhamh cóta,
O nach beo a' chaora cheann-fhionn.

Hem o, &c.

H uile bean a th' ann a s dúthaich,
Tha mi 'n dúil ann dúrachd maith dhamh ;

Hem o, &c.

'S theid mi dh' iarruidh na faoidh chlóimhe,
Air mnathan cóireadh an fheارain.

Hem o, &c.

Taoghluidh mi air Inner-ghíneachd,
'S innsidh mi na bhios air m' aire ;

Hem o, &c.

Gheibh mi tlám a chlóimh nan caorach,
O'na tha mi dh' eudach falamh :

Hem o, &c.

Gheibh mi rúsg ann Tigh-na-sróine
O'n mhnaoi chóir a bha fan Arrar.

Hem o, &c.

Ann Gleann-ceitilein an fheoir

Gheibh mi na rúisg mhóra, gheala.

Hem o, &c.

Gheibh

Gheibh mi lán na flige-chreachuinn

O nion-Dónuil ghlais an drama;

Hem o, &c.

Cuiridh mi súd thar mo rúchan,

'S fheaird' a ghiúlaineas mi 'n eallach.

Hem o, &c.

Ruigidh mi bean Cheann loch-éite,

Tha mi 'm éigin, 's cha bu mhaith lea' ;

Hem o, &c.

Gheibh mi uaipe tlám a dh'fhaoidhe,

Tlám eile a thao' bhi 'm cháraid.

Hem o, &c..

Their an té tha 'n Guala-chuilín,

'S mór is doilich leam do ghearan;

Hem o, &c.

Bheir ~~mi~~ nuas an t uisge-beatha

Dh' fheuchain an crath é dhiom an smallan.

Hem o, &c..

Their gach té tha 'n Druim-a-chothuis,

Gheibh thu rud, 's gur maith an airidh :

Hem o, &c.

'Nuair a theid mi dh' Inner-chárnain,

Cha leig aon té th' ann mi falamh.

Hem o, &c.

Nuair theid mi 'n bhail' tha láimh ris,
 Gheibh mi tláman ann 's gach talla.

Hem o, &c.

Cha'n eil té tha 'n Daile-'n-easa
 Nach d' theid mi 'm freasdal a ceanail.

Hem o, &c.

Thig mi dhathigh leis na gheibh mi,
 Is tomad deth ~~co~~-mhór ri gearran :

Hem o, &c.

Foghnuidh súd damh cór as bliadhna
 Chumail sniamh ríanian a' bhárain ;

Hem o, &c.

'S 'nuair a theid é fuidh na spáluibh,
 Ni ~~mi~~ fábhór rium a bhain-fhítheach.

Hem o, &c.

'S ioma' té ni eudach guamach
 Ach cha-luaidh i é gun chearthar.

Hem o, &c.

Th' uile gruagach tha 'n Gleann-éite
 Dh' fheumainns' iad a thigh'n do'n bhaile ;

Hem o, &c.

'S 'nuair a chuireas mi air seól iad,
 'S ann a theid an cló' a theannadh ;

Hem o, &c.

'Nuair a theannas iad re fúchdadhbh,

Cha bhi túchadh air an anail ;

Hem o, &c.

'Nuair a shuidheas iad air cléidh,

Gu'n cluinnt' an eughach thar na beannuibh ;

Hem o, &c.

'Nuair a sheinneas iad na h órain,

Cuiridh iad na h eoin ann crannuibh ;

Hem o, &c.

'Nuair a theannas iad ri luinneag,

'S binn' iad na guileag na h eala :

Hem o, &c.

'S mór is binne fuaim nan níonag

Na ceól píob air thús a' phannail ;

Hem o, &c.

Bithidh a túrn ann láimh gach té dhiubh,

'S bithidh a beul a' seinn na h ealaidh ;

Hem o, &c.

Té ri búrn, as té ri móinidh,

Té a' cur seól air an ainneal,

Hem o, &c.

Té 'ga phostadh ann an túbadh

Té 'ga luidreadh, té 'ga ghlanadh,

Hem o, &c.

Dithis 'ga ~~fh~~lachdadh gu ládir,

Dithis 'ga fhás~~g~~adh gu gramaile

Hem o, &c.

Ach mu'n cuir iad as an láimh é

'S cinnteach mi gu'm fás é daingean ;

Hem o, &c.

Theid a thiormachadh air bráighidh

Gára-chláil air am bi baran.

Hem o, &c.

Mur d' thig e 'm ionnsuidh an táileir,

'S nár dha é 's gu'n d' thug finn bean da.

Hem o, &c.

'S ann an fin a theid mo chómhdach'

Leis a' chlóimh a rinn mi thional.

Hem o, &c.

Gur mise tha gu duthach

Ri cumha do 'n chaora cheann-fhionn,

Hem o, &c.

'S beag an t iongnadh dhamh bhi doilich

Mulad a bhi orm as faran ;

Hem o, &c.

'Nuair a shuidheas mi air tullaich,

'S turaman a bhios air m' aire,

Hem o, &c.

A' cuimhneacha' coslas na caorach
 Nach raibh h eug'as ann san fhearan:

Hem o, &c.

Bha i riathach, 's bha i lachdun,
 Bha i cais-fhionn, 's bha i ceann-fhionn;
Hem o, &c.

Bha i croidh-fhionn, 's bha i bótach;
 Bha geal mór air bár a breamain.

Hem o, &c.

'Nuair theid mi shealltuinn nan caorach,
 Iundraichidh mi chaora cheann-fhionn;

Hem o, &c.

S' misde mi gu'n d'rinn i m' fhágail,
 'S b'fheairde mi i 'm fad 's a dh'fhan i;

Hem o, &c.

Cha do leig i riamh an fháiling'
 Ann am árdaich, 'n fhad 's a mhair i;

Hem o, &c.

'Nuair a rachuinn chun na h áiridh,

Chuireadh i na tráighean tharum,

Hem o, &c.

'S ro-mhaith thogadh i na páisdean,

Bhiodh iad fáthach 'nuair bu mhaith leam.

Hem o, &c.

'S mise bha air bheagan saothreach

'M fad 's a bha mo chaora mairtheann

Hem o, &c.

O'na tháinig ceann a saoghalil,

'S eigin damh bhi daor fa' cheannachd.

Hem o, &c.

Gu'm bu slán do'n cháta' chaorach

As an d' tháin' a' chaora cheann-fhionn;

Hem o, &c.

'S an té o'n d'fhuair mi i 'n toiseach,

'S ro-mhaith chosainn i mo bheannachd.

Hem o, &c.

Beannachd leis an rud a dh'fhalbas;

Cha 'ne 's fhearr dhuinn ach na dh'fhannas;

Hem o, &c.

'S fhearr bhi criodhail leis na dh'fhuirgheas,

Na bhi ruirseach mu na chailleas.

Hem o, ho io, ho ro chaora cheann-fhionn,

Hem o, ho io.

O R A N XXI.

Oran luaidh.

HO ro gu'n togainn air húgan fhathasd,
 Ho ro io mu'n d' theid mi laidhidh ;
 Ho ro gu'n togainn air húgan fhathasd.

Togamaid fonn air Iuadh' a' chlóthlain ;
 Gabhaidh finn ceól, is órain mhatha.

Ho ro, &c.

B' fheáird' an clóth bhi chóir nan gruagach,
 A dhéanadh an luadha' le 'n lamhan ;

Ho ro, &c.

'Nuair thionndaidheas iad air cléidh é
 Chluinnte fuaim gach té dhiubh labhaírt.

Ho ro, &c.

Orain ghrinne, bhinne, mhífle,
 Aig na ríobhainean 'g an ga'ail ;

Ho ro, &c.

Luinneag ac' air luadha'n eudaich,
 Sunndach, faothrachail ri maitheas.

Ho ro, &c.

Thogamaid fonn gu ceólmhar, eur-trom,
Air a' chlóth bu daoire dathan.

Ho ro, &c.

An cloth brionnach, ballach, ciatfhach,
Triuchanach, stiallagach, gathach;

Ho ro, &c.

An elóth taitneach, basach, boisgeil,
Laisde, daoimeineach, 's é leathan.

Ho ro, &c.

Gu'm bu slán a bhios na caoraich
Air an dh' fhás an t-eudach flathail.

Ho ro, &c.

Beannachd aig an láimh a fhniomh é;
'Si rinn gniomh na deagh bhean-tighe :

Ho ro, &c.

'S ann is colsach ris an t-síd é.

Dh' fhág i mínl é, 's rinn i maithl é;

Ho ro, &c.

Snáth co-rithinn ris na teudan,

'S é co'-réidh 's a dh' fheudta fhnaithheadh :

Ho ro, &c.

Cha raibh pluc, no meall, no gaog ann,

No gíog chaol, no sliasuid reamhar.

Ho ro, &c.

'Nuair a theid an cíth a'n mhárgadh,
'S é ni 'n t airgiad air an rathad.

Ho ro, &c.

Cha bhi flat a síos a chrún deth,
Miann gach síul é ann san fhaidhir.

Ho ro, &c.

Cha bhi suirighich' ann san dúthach
Nach bidh 'n dúil ri páirt deth fhaighin.

Ho ro, &c.

'S ann tha 'n toil innitin eudaich
Aig na daoin' a bhios 'ga chaithe'.

Ho ro, &c.

Thogainn am fonn a dh'iaradh póitear,
Is luaidhinn an clóth bu mhiann le mnathan.

Ho ro, &c.

'S olc an obair luadh' no fúcadhr,
Ma bhios túchadh oirn' le padhadh.

Ho ro, &c.

Chuireadh é sunnd air muintir óg,
Suidheadh mu bhórd ag ól gu latha.

Ho ro, &c.

Puinse le gloinneachaibh lána,
Deochanan-fláinte 'gan gabhail;

Ho ro, &c.

Greis air fion, is greis air brandaidh,

Greis air dram do'n uisge bheatha,

Ho ro, &c.

Greis air fidhleireachd 's air damhsadh,

Greis air cantaireachd 's air ajdhear;

Ho ro, &c.

'Nuair theid stáin ann áird an aodain,

'S ro-mhaith 'n t ám do dhaoinibh daidheadh.

Ho ro, &c.

14 JY 62

C R I O C H.

